

Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών του Ανθρώπου

Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης

‘Η εκπαίδευση στις ανθρώπινες αξίες στο πλαίσιο των δράσεων του Σώματος Ελληνικού Οδηγισμού’.

Πτυχιακή Εργασία:

της φοιτήτριας

Ελισσάβητ Κομπογιάννη

Επιβλέποντες :

Κωνσταντίνος Μάγος, Επίκουρος Καθηγητής

Αικατερίνη Μιχαλοπούλου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Βόλος, 2016 - 2017

*“Ο Οδηγισμός με τις ποικίλες μεθόδους
που χρησιμοποιεί είναι μία πρόκληση
για τα παιδιά να μάθουν να
εφαρμόζουν στην καθημερινή τους ζωή
αρχές, αξίες και ηθικές συμπεριφορές”.*

Ειρήνη Καλλιγά

Ιδρύτρια του Ελληνικού Οδηγισμού

Ευχαριστίες:

Ολοκληρώνοντας την πτυχιακή μου εργασία, αισθάνομαι την ανάγκη να εκφράσω βαθιές ευχαριστίες στους ανθρώπους που με βοήθησαν και συνέβαλαν ώστε να πραγματοποιηθεί η παρούσα έρευνα. Πρώτα απ' όλα θα ήθελα να ευχαριστήσω των επιβλέποντα καθηγητή μου κύριο Κωνσταντίνο Μάγο, για την αμέριστη βοήθεια, κατανόηση και υπομονή που έδειξε κατά τη διάρκεια της πτυχιακής μου έρευνας. Για την συνεχή καθοδήγηση, τις ουσιώδεις συμβουλές καθώς και την ενθάρρυνση που μου παρείχε. Ακόμα, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά την κυρία Αικατερίνη Μιχαλοπούλου που δέχτηκε να επιβλέψει την παρούσα εργασία. Επίσης, καθοριστική υπήρξε η συμβολή και συμμετοχή των μελών του Σώματος Ελληνικού Οδηγισμού του Τοπικού Τμήματος Βόλου για την άψογη συνεργασία και προθυμία που έδειξαν για την εκπόνηση της πτυχιακής μου έρευνας. Τα μέλη του Οδηγισμού προθυμοποιήθηκαν αμέσως να με βοηθήσουν και να συνεργαστούν μαζί μου γι' αυτό τους ευχαριστώ θερμά. Επιπλέον, θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένεια μου για την συμπαράσταση, υπομονή και κατανόηση που μου πρόσφερε κατά τη διάρκεια της πτυχιακής μου έρευνας. Ακόμα, ουσιώδη ρόλο για την πτυχιακή μου έρευνα αποτέλεσαν δυο καλές μου φίλες οι οποίες με στήριξαν και με συμβούλεψαν πολλές φορές και ήταν εκεί όταν τις χρειαζόμουν. Κλείνοντας θα ήθελα να αφιερώσω την παρούσα έρευνα σε όλους τους ανθρώπους που συνέβαλαν στην εκπόνηση αυτής, καθώς και στο Τοπικό Τμήμα Βόλου του Οδηγισμού, χωρίς την ύπαρξη του οποίου, θα ήταν αδύνατη η εκπόνηση της παρούσας έρευνας.

Περιεχόμενα:

Ευχαριστίες.....	2
Περίληψη -Abstract	5
Εισαγωγή.....	6
Μέρος Α'	
Κεφ. 1^ο : Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού.....	7
1.1 Ιστορία Ελληνικού Οδηγισμού.....	7
1.2 Ιδρύτρια Σώματος Ελληνικού Οδηγισμού.....	8
1.3 Παγκόσμια Οργάνωση Οδηγών.....	9
1.4 Σκοπός του Οδηγισμού.....	12
1.5 Βασικές Αρχές Οδηγισμού.....	12
1.6 Ο Οδηγισμός στον Βόλο.....	14
Κεφ. 2^ο : Εκπαίδευση και Ανθρώπινες αξίες.....	15
2.1 Ορισμός της ανθρώπινης αξίας.....	15
2.2 Οι ανθρώπινες αξίες στη ζωή μας.....	15
2.3 Οι ανθρώπινες αξίες στην εκπαίδευση.....	16
2.4 Οδηγισμός και ανθρώπινες αξίες.....	18
Μέρος Β' Ερευνητικό Μέρος	
Κεφ.3^ο Ερευνητικό μέρος.....	20
3.1 Ερευνητικό ερώτημα	20
3.2 Το δείγμα της έρευνας.....	20
3.3 Μεθοδολογία.....	20
3.4 Ευρήματα της έρευνας.....	22

3.5 Προσωπική εμπειρία από τη συμμετοχή στο Σ.Ε.Ο.....	39
Κεφ. 4^ο Συμπεράσματα.....	41
Κεφ.5^ο Βιβλιογραφία.....	48

Περίληψη:

Η παρούσα πτυχιακή εργασία διεξήχθη στα πλαίσια της έρευνας σχετικά με την προώθηση των αξιών μέσω του Σώματος Ελληνικού Οδηγισμού. Συγκεκριμένα, η έρευνα διεξήχθη στην πόλη του Βόλου και πλαισιώθηκε από τα μέλη του Τοπικού Τμήματος Οδηγισμού. Ο τρόπος συλλογής δεδομένων ήταν ερευνητικός με τη διεξαγωγή συνεντεύξεων. Τα συνεντευξιζόμενα μέλη που συμμετείχαν στην έρευνα ήταν δέκα, ανήκουν στο Σώμα Οδηγισμού Βόλου και πλαισιώνουν την ηλικία των δεκατριών ετών μέχρι την ηλικία των ογδοντατριών. Σκοπός της έρευνας ήταν να διερευνήσουμε τη συμβολή του Τοπικού Τμήματος Βόλου όσον αφορά την προώθηση των αξιών στα μέλη του, δηλαδή το αν προωθούνται οι αξίες, πώς προωθούνται, ο τρόπος που τις κατανοούν τα μέλη και τις ενσωματώνουν στη ζωή τους. Ακόμα, σημαντικό σκοπό αποτέλεσε η διερεύνηση της αποδοχής και ένταξης στους κόλπους του Οδηγισμού ανθρώπων που προέρχονται από διαφορετικά πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα, με διαφορετικές αξίες και πιστεύω.

Abstract:

This project was conducted as part of a research on the promotion of values through the college of Greek Guiding Association. Specifically, the survey was conducted in the city of Volos and was accompanied by the members of the Local Scouting Department. The mode of data collection was research by conducting interviews. The members of interview that were surveyed were ten, belonging to the House Guiding of Volos and frame the age of thirteen until eighty three years old. The purpose of this study was to investigate the contribution of the Local Department of Volos in promoting the values to its members, whether the values are promoted, how are these values advanced, the way the members understand and incorporate into their lives. The most important purpose was to investigate the acceptance and integration within the people of Guiding from different multicultural environments, with different values and beliefs.

Εισαγωγή:

Στα πλαίσια της πτυχιακής μου εργασίας, πραγματοποιήθηκε μία έρευνα σχετικά με το πώς προωθούνται οι ανθρώπινες αξίες μέσω του Σώματος Ελληνικού Οδηγισμού. Συγκεκριμένα, η έρευνα αυτή έγινε με στόχο να διαπιστωθεί πόσο σημαντική είναι η ύπαρξη του Οδηγισμού στην ελληνική κοινωνία και ειδικότερα η ύπαρξη Τοπικού Τμήματος στην πόλη του Βόλου, καθώς και η διερεύνηση του τρόπου αντιμετώπισης των ανθρώπων που προέρχονται από διαφορετικά πολυπολιτισμικά πλαίσια.

Αφορμή, για την εκπόνηση της συγκεκριμένης έρευνας αποτέλεσε η ένταξη μου στον Οδηγισμό κατά τη διάρκεια των σπουδών μου. Στο Α' Μέρος γίνεται αναφορά στο ιστορικό πλαίσιο του Σ.Ε.Ο. από τις απαρχές της ίδρυσης του ως παγκόσμια οργάνωση αλλά και στο Τοπικό Τμήμα Βόλου. Να σημειώσουμε πως η ίδρυση του Σ.Ε.Ο στο Βόλο προήλθε από την αγάπη για την ιδέα του Οδηγισμού από την δεκαεφτάχρονη τότε Νίκη Σαμαρά. Στη συνέχεια στο Β' Μέρος οι συνεντευξιαζόμενοι αφηγούνται τις προσωπικές τους εμπειρίες είτε ως παιδιά μέλη του Οδηγισμού είτε ως στελέχη μέλη του Οδηγισμού είτε ως και τα δύο. Μας αναφέρουν πως έζησαν οι ίδιοι τον Οδηγισμό στην πόλη τους, τι τους έχει προσφέρει στη ζωή τους και πως τους έχει επηρεάσει στη συμπεριφορά τους με τους άλλους ανθρώπους αλλά και με τον εαυτό τους. Να σημειώσουμε πως αρκετοί συνεντευξιαζόμενοι ενώνονται από σχέσεις γιαγιάς εγγονής, μητέρας παιδιού, αλλά και φιλικές σχέσεις καθώς όλοι φέρουν τις ίδιες αξίες, οι οποίες τους ενώνουν.

Επιπλέον, να σημειώσουμε πως το ερευνητικό κομμάτι της εργασίας πλαισίωσαν τα μέλη του Οδηγισμού που συνεργάστηκαν με προθυμία. Οι συνεντεύξεις διεκπεραιώθηκαν σε διάφορα σημεία της πόλης του Βόλου, μαγνητοφωνήθηκαν και στη συνέχεια απομαγνητοφωνήθηκαν. Να σημειωθεί πως κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων άρχισα να αποκτώ περισσότερες γνώσεις σχετικά με τον Οδηγισμό, μάλιστα ακούγοντας τις απόψεις των μελών κατανόησα τον Οδηγισμό πολύ περισσότερο από ότι εξ αρχής.

Μέρος Α΄

Κεφ. 1^ο : Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού

1.1 Ιστορία Ελληνικού Οδηγισμού

Το Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού είναι ένα αυτοτελές Σωματείο που εδρεύει στην Αθήνα. Ιδρύθηκε το 1932 από την Ειρήνη Καλλιγά με τη βοήθεια άξιων συνεργατών της, αλλά λίγο αργότερα το 1938 αυτοδιαλύεται εξαιτίας του πολέμου και του κίνδυνου πολιτικής επέμβασης στα προγράμματά του. Ανασυγκροτείται το 1944, αμέσως μετά την απελευθέρωση. Το Σ.Ε.Ο. είχε πολλά στάδια εξέλιξης, απονεμήθηκαν έπαθλα, ιδρύθηκαν ομάδες για παιδιά με ειδικές ανάγκες, οργανώθηκαν διεθνείς κατασκηνώσεις. Μεγάλη, ακόμη, ήταν η συμβολή του την εποχή της δικτατορίας. Επιπροσθέτως, αφορμή να ξεκινήσουν στην Ελλάδα εκπαιδευτικά προγράμματα για τα μουσεία, αποτέλεσε η οργάνωση οδηγικών, κυρίως, παιχνιδιών σε μουσεία της χώρας μας, στα οποία συμμετείχε μεγάλος αριθμός οδηγών. Γενικότερα, η δράση του Σώματος Ελληνικού Οδηγισμού ήταν πολύ μεγάλη και βαρύνουσα σημασίας, καθώς με το έργο και τη δράση του βοήθησαν στην ανάπτυξη της Ελλάδας, στην αλλαγή της κουλτούρας και συμπεριφοράς των ανθρώπων (Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού, 2007).

Το Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού είναι Τακτικό Μέλος της Παγκόσμιας Οργάνωσης Οδηγών και Κοριτσιών Προσκόπων από το 1948. Συμμετέχει με δικαίωμα ψήφου στα Παγκόσμια Συνέδρια, στις διεθνείς Οδηγικές δραστηριότητες και στα σεμινάρια που οργανώνονται από την Παγκόσμια Οργάνωση και την Ευρωπαϊκή Περιοχή, ενώ μέλη του Σ.Ε.Ο. έχουν εκλεγεί στο Παγκόσμιο Συμβούλιο και τις Επιτροπές του με επιτυχημένη θητεία. Όλα τα μέλη της Παγκόσμιας Οργάνωσης μπορούν να φορούν το Παγκόσμιο Τριφύλλι. Χρυσοκίτρινο σε φωτεινό μπλε βάθος, συμβολίζει τον ήλιο που λάμπει πάνω από τα παιδιά όλου του κόσμου. Η βάση του μίσχου θυμίζει τη φλόγα της αγάπης για την ανθρωπότητα, το βέλος που δείχνει προς τα επάνω συμβολίζει τη βελόνα της πυξίδας που δείχνει το σωστό δρόμο, τα δύο αστέρια συμβολίζουν την Υπόσχεση και το Νόμο των Οδηγών, τη βασική φιλοσοφία όλων των Οδηγών του κόσμου. Ο εσωτερικός κύκλος που περιβάλλει το τριφύλλι συμβολίζει την παγκοσμιότητα της κίνησης. Ο εξωτερικός κύκλος αντιπροσωπεύει την Παγκόσμια Οργάνωση Οδηγών και Κοριτσιών Προσκόπων. Τα τρία φύλλα αντιπροσωπεύουν τις τρεις πτυχές της υπόσχεσης, όπως ορίστηκαν από

τον Ιδρυτή του Προσκοπισμού και του Οδηγισμού, Λόρδο Robert Baden Powell. Τα δύο άστρα αντιπροσωπεύουν το νόμο και την υπόσχεση (www.waggs.org).

Η σημαία της Παγκόσμιας Οργάνωσης φέρει το Παγκόσμιο Τριφύλλι και έχει έξι τετράγωνα στην κάτω δεξιά γωνία. Τα τρία κίτρινα τετράγωνα δείχνουν την ενδυνάμωση των τριών πτυχών της υπόσχεσης, ενώ τα λευκά δείχνουν την αφοσίωσή της οργάνωσης σας στο θέμα της ειρήνης. Κάθε Τοπικό Τμήμα του Σ.Ε.Ο. μπορεί να έχει αναρτημένη την Παγκόσμια Σημαία στις εστίες του.

Ακόμα, υπάρχουν κάποια σύμβολα και δεσμοί που μας συνδέουν με τον Παγκόσμιο Οδηγισμό, αυτά είναι: το Παγκόσμιο Τριφύλλι, ο Οδηγικός Χαιρετισμός, ο Παγκόσμιος Οδηγικός Ύμνος, η Ημέρα Σκέψης, το Διεθνές Γραμματοκιβώτιο και τέλος τα Οδηγικά Κέντρα.

1.2 Ιδρύτρια Σώματος Ελληνικού Οδηγισμού

Το 1932 ιδρύθηκε το Σώμα Ελληνίδων Οδηγών από την Ειρήνη Καλλιγά, η οποία γεννήθηκε στην Αθήνα το 1912, ήταν κόρη του Αντώνη Μπενάκη και αδέρφια της ήταν ο Κωνσταντίνος και Μανώλης Μπενάκης. Το 1930 παντρεύτηκε τον Παύλο Καλλιγά με τον οποίο απέκτησε μία κόρη. Η προσφορά της στην Ελλάδα ήταν σημαντική, καθώς ανέπτυξε μία δράση ιδιαίτερα κοινωνική και πολύπλευρη. Δύο χρόνια αργότερα, το 1932, σε ηλικία 21 ετών, ιδρύει μαζί με μία ομάδα νέων γυναικών την πρώτη ομάδα Ελληνικού Οδηγισμού. Με την ίδρυση αυτής της ομάδας δόθηκε η δυνατότητα στις γυναίκες εκείνης της εποχής έρθουν σε επαφή με τις αξίες και τη φιλοσοφία του Οδηγισμού, με συνέπεια να αρχίσουν να οργανώνουν με διαφορετικό τρόπο τη ζωή τους, να μεταβάλλουν το χαρακτήρα τους, να διαμορφώσουν την προσωπικότητα τους, έτσι ώστε να γίνουν ελεύθερα μέλη της κοινωνίας μας (Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού, 2007).

Αργότερα, η Ειρήνη Καλλιγά πρόσφερε εθελοντικά της υπηρεσίες της το Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού καθώς ακολούθησε η ίδρυση πολλών Οδηγικών

ομάδων σε όλη την επικράτεια, τα λεγόμενα Τοπικά Τμήματα. Επτά χρόνια αργότερα, το 1939, ο Ιωάννης Μεταξάς ζήτησε την ενσωμάτωση του Σώματος Ελληνικού Οδηγισμού (Σ.Ε.Ο) με την Εθνική Οργάνωση των Νέων. Η αγάπη όμως και η δημοκρατική αγωγή της Ειρήνης Καλλιγά δεν επέτρεψε να συμβεί κάτι τέτοιο. Έτσι το Σ.Ε.Ο. με απόφαση το διοικητικού συμβουλίου αυτοδιαλύεται, και το 1945 μετά την απελευθέρωση επανιδρύεται, με την Ειρήνη Καλλιγά να είναι ενεργό μέλος και να λαμβάνει σημαντικές πρωτοβουλίες, καθοριστικές για την μετέπειτα εξέλιξη του Οδηγισμού. Κατά τη διάρκεια της θητείας της οργανώθηκε το 1958 η πρώτη μεγάλη οδηγική κατασκήνωση, και το 1960 οργανώθηκε στην Αθήνα το δέκατο έβδομο Παγκόσμιο Συνέδριο της Παγκόσμιας Οργάνωσης Οδηγών. Η συμβολή της στο Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού ήταν μεγάλη και πολύ σημαντική, καθώς με τη δράση της έγιναν σημαντικές αλλαγές, δόθηκε βοήθεια σε πολλούς ανθρώπους, και το σημαντικότερο με τη προσφορά και το έργο της άλλαξε ριζικά τον τρόπο σκέψης και δράσης όχι μόνο των κοριτσιών και γυναικών μελών της Οργάνωσης αλλά της κοινωνίας γενικότερα. Η συμμετοχή της, όμως, δεν περιορίστηκε μόνο στον Οδηγισμό, αντιθέτως υπηρέτησε εθελοντικά και άλλα σώματα γι' αυτό και τιμήθηκε από πολλούς φορείς για την προσφορά και το έργο της (Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού, 2010).

1.3 Παγκόσμια Οργάνωση Οδηγών

Ο Οδηγισμός είναι μία παγκόσμια οργάνωση νεότητας με 10.000.000 μέλη σε 140 χώρες σ' όλο τον κόσμο. Σκοπός του είναι να αξιοποιήσει τον ελεύθερο χρόνο των παιδιών και των νέων, με παιδαγωγικά, σύγχρονα και ευχάριστα προγράμματα, που θα συμβάλλουν στη διαμόρφωση του χαρακτήρα τους, έτσι ώστε να εξελιχθούν σε άτομα ελεύθερα, υπεύθυνα, ευτυχισμένα και ικανά να γίνουν φορείς ανάπτυξης και δημιουργίας ενός καλύτερου κόσμου.

Η Παγκόσμια Οργάνωση Οδηγών και Κοριτσιών Προσκόπων (World Association of Girl Guides and Girl Scouts, WAGGGS) είναι μία παιδαγωγική οργάνωση, που λειτουργεί με την εθελοντική προσφορά των ατόμων-μελών, βασίζεται σε πνευματικές αξίες, όπως αλληλεγγύη, φιλία, σεβασμός, ισότητα κτλ, είναι ανοιχτή και προσιτή σε οποιοδήποτε άτομο επιθυμεί να ενταχθεί στους κόλπους

της, χωρίς να γίνεται καμία διάκριση όσον αφορά τη θρησκεία, φυλή, εθνικότητα ή οποιοδήποτε άλλο χαρακτηριστικό (www.waggs.org).

Ιδρυτής του Οδηγισμού είναι ο Λόρδος Robert Baden Powell, ο οποίος είναι γνωστός σε όλο τον κόσμο ως B-P. Το 1907 ίδρυσε τον Προσκοπισμό για αγόρια, ενώ στις 31 Μαΐου του 1910 ίδρυσε στην Αγγλία, με τη βοήθεια της αδελφής του Αγνής, τον Οδηγισμό για τα κορίτσια, ως η θηλυκή εκδοχή του προσκοπισμού. Στη νέα αυτή προσπάθειά του είχε και την καθοριστική βοήθεια της αδερφής του, Ανιές. Λίγα χρόνια αργότερα το 1912 ο B-P παντρεύτηκε την Olave Saint Claire Soames, η οποία ανέλαβε ενεργό ρόλο στην ανάπτυξη του Οδηγισμού και πήρε τον τίτλο της Αρχιοδηγού. Με τη βοήθειά και τη δράση της, ο Οδηγισμός γρήγορα εξαπλώθηκε και σε άλλες χώρες. Έτσι, το 1928 ιδρύθηκε η Παγκόσμια Οργάνωση Οδηγών και Κοριτσιών Προσκόπων (www.waggs.org).

Η Παγκόσμια Οργάνωση, σε παγκόσμιο επίπεδο δέχεται και υποστηρίζει τις διάφορες θέσεις που έχουν πάρει οι Εθνικές Οργανώσεις όσον αφορά στη συνεκπαίδευση αγοριών και κοριτσιών, όμως, η ταυτότητα της οργάνωσης είναι καθαρά γυναικεία. Ωστόσο, ουσιαστικός στόχος κάθε Οργάνωσης είναι να προάγει τους σκοπούς του Οδηγισμού, να κατανοεί τις βασικές αρχές του και να ενθαρρύνει

τη φιλία μεταξύ των μελών του σε όλο τον κόσμο, μέσα και πέρα από τα σύνορα κάθε τόπου. Κάθε Οδηγική Οργάνωση επιθυμεί και στοχεύει να παρέχει στα μέλη τις ευκαιρίες για αυτοεκπαίδευση, ώστε να μπορούν να αναπτύξουν το χαρακτήρα τους, να γίνουν υπεύθυνοι πολίτες και να εξυπηρετούν το κοινωνικό σύνολο. Ο Οδηγισμός, χωρίς να απομακρύνεται από τις βασικές αρχές του, προσαρμόζεται στις κοινωνικές, θρησκευτικές και πολιτιστικές συνθήκες κάθε χώρας και ανταποκρίνεται στις ανάγκες και δυνατότητες της

νεολαίας κάθε τόπου. Έτσι, παρά το διεθνή χαρακτήρα του και τους δεσμούς του με τα άλλα κράτη, διατηρεί απόλυτα την εθνική του υπόσταση.

Η Παγκόσμια Οργάνωση χωρίζεται σε πέντε Οδηγικές Περιοχές: Ευρωπαϊκή Περιοχή, Ασία - Ειρηνικός, Αφρική, Δυτικό Ημισφαίριο και Αραβική Περιοχή. Κάθε Περιοχή διοικείται από το Συμβούλιό της, το οποίο εκλέγεται από τα αντίστοιχα Συνέδρια της κάθε Περιοχής. Το Σ.Ε.Ο. ανήκει στην Ευρωπαϊκή Περιοχή, η οποία διοικείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκλέγεται από το Ευρωπαϊκό Συνέδριο. Το Ευρωπαϊκό Γραφείο, που εδρεύει στις Βρυξέλλες, ιδρύθηκε το 1993. Στην Παγκόσμια Οργάνωση ανήκουν και τα τέσσερα Παγκόσμια Οδηγικά Κέντρα, μέρη και κτήρια, δηλαδή, ανοιχτά στους Οδηγούς και Προσκόπους όλου του κόσμου, για συνέδρια, ταξίδια, διανυκτερεύσεις αλλά και για έκτακτες ανάγκες. Τα Παγκόσμια Οδηγικά Κέντρα είναι: το Our Chalet στο Adelboden της Ελβετίας, το Cabana στην Cuernavaca του Μεξικού, το Sangam στην Pune της Ινδίας και το Pax Lodge στο Λονδίνο.

Εστία Τοπικού Τμήματος Βόλου

Our Chalet στο Adelboden στην Ελβετία

Sangam στην Pune της Ινδίας

Κάθε χρόνο, στις 22 Φεβρουαρίου γιορτάζεται σε όλο τον κόσμο η Ημέρα Σκέψης. Η ημέρα αυτή είναι η κοινή ημερομηνία γενεθλίων του Λόρδου Baden Powell, ιδρυτή του Οδηγισμού και Προσκοπισμού και της γυναίκας του Λαίδης Olave Baden Powell, Αρχιοδηγού. Οι Οδηγοί και οι Πρόσκοποι σε όλον τον κόσμο εκείνη την ημέρα, σκέπτονται τα αδέρφια τους στις άλλες χώρες, προάγοντας έτσι την παγκόσμια φιλία και τις κοινές τους Αρχές και Αξίες. Η Παγκόσμια Οργάνωση συντέλεσε και συνεισέφερε πολύ στην προβολή μιας θετικής εικόνας των γυναικών και των ηγετικών ικανοτήτων τους. Ακόμα, βοήθησε αρκετά και καταπολέμησε τους βαθιά ριζωμένους πολιτιστικούς και θεσμικούς παράγοντες που κρύβονται κάτω από τις διακρίσεις (www.waggs.org).

1.4 Σκοπός του Οδηγισμού

Ο Οδηγισμός, ως μία κίνηση νεότητας, απευθύνεται σε παιδιά, εφήβους και ενήλικες. Σκοπός του είναι να βοηθήσει τα ενεργά μέλη του να γίνουν άτομα που να αναζητούν πνευματικές αξίες, να σέβονται τον εαυτό τους και τους άλλους. Άτομα υπεύθυνα, ελεύθερα και ικανά να γίνουν φορείς ανάπτυξης και να συμβάλουν στη δημιουργία ενός καλύτερου κόσμου.

Σύμφωνα με τον Οδηγικό Νόμο, οι Οδηγοί, στην καθημερινή τους ζωή πρέπει να προσπαθούν να είναι ειλικρινείς και δίκαιοι, να ανακαλύπτουν και καλλιεργούν τις δυνατότητες τους, να αγαπούν και προστατεύουν την φύση και το περιβάλλον, να είναι αξιοπρεπείς και ελέγχουν τις σκέψεις, τα λόγια και τις πράξεις τους, να αγαπούν και φροντίζουν την οικογένεια τους, να σέβονται τα δικαιώματα των άλλων και να τηρούν τους νόμους. Οφείλουν ακόμη, να είναι καλοί φίλοι, πρόσχαροι και ευγενικοί με όλους, να είναι δημιουργικοί, πρόθυμοι και συμμετέχουν στο κοινωνικό σύνολο. Επιπλέον, να είναι εργατικοί, συνεπείς και υπεύθυνοι και τέλος να έχουν θάρρος, ψυχραιμία και αισιοδοξία.

1.5 Βασικές Αρχές Οδηγισμού:

- Ο Οδηγισμός δέχεται χωρίς διακρίσεις μέλη από κάθε θρησκεία, φυλή και κοινωνική ομάδα, με τη προϋπόθεση ότι έρχονται με τη θέληση τους.
- Σέβεται την πολιτιστική ταυτότητα ατόμων και χωρών.

- Δεν έχει κομματική τοποθέτηση , ούτε συνδέεται ή υποστηρίζει πολιτικές παρατάξεις.
- Ενθαρρύνει την αρμονική συνεργασία παιδιών και ενηλίκων και φροντίζει για την ισότιμη κατανομή ευθυνών σε άνδρες και γυναίκες.
- Η εργασία στον Οδηγισμό βασίζεται στην εθελοντική προσφορά.

Ο Οδηγισμός πιστεύει στη συνεργασία μεταξύ νέων και ενηλίκων σε όλα τα επίπεδα και στην ισότιμη κατανομή ευθυνών μεταξύ ανδρών και γυναικών στην οικογένεια και στη κοινωνία. Ο Οδηγισμός προσφέρει στα μέλη του ιδανικά και στόχους, που δίνουν ένα ιδιαίτερο νόημα στη ζωή τους. Ομαδική ζωή, βασισμένη σε δημοκρατικές αρχές και δημιουργικές δραστηριότητες, που προάγουν την προσωπική ανάπτυξη, την κοινωνική προσφορά και συμμετοχή, τη ζωή κοντά στη φύση και την παγκόσμια φιλία και κατανόηση (Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού, 2010.).

Ο Οδηγισμός χρησιμοποιεί ως βασική μέθοδο τη βιωματική εκπαίδευση και την αγωγή του παιχνιδιού μέσα σε αυτοδιοικούμενες ομάδες. Προτείνει, λοιπόν, ιδανικά και στόχους που δίνουν ιδιαίτερο νόημα στη ζωή των μελών του. Προάγει την ομαδική ζωή, η οποία είναι βασισμένη σε δημοκρατικές αρχές και δημιουργικές δραστηριότητες οι οποίες αξιοποιούν τις έμφυτες ικανότητες και τα ενδιαφέροντα των παιδιών και των νέων δίνοντας περισσότερη έμφαση στην προσωπική ανάπτυξη, την κοινωνική συμμετοχή και προσφορά, τη ζωή κοντά στη φύση και τέλος στην παγκόσμια φιλία και κατανόηση (Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού, 2010). Τα μέσα που χρησιμοποιεί ο Οδηγισμός για να προωθήσει τις αξίες και τα ιδανικά στα μέλη του είναι τα παιδαγωγικά προγράμματα προσαρμοσμένα για κάθε ηλικία, δραστηριότητες που επιλέγουν και προτείνουν τα παιδιά, η αλληλεπίδραση που ασκείται με μεταξύ της Οδηγικής Ομάδας και του κοινωνικού συνόλου, και τέλος μέσω του παιχνιδιού και του τραγουδιού.

Ο στόχος του Οδηγισμού είναι να παρέχει ευκαιρίες σε παιδιά και νέους ηλικίας από 5 έως 17 ετών για:

- να προκαλέσουν τους εαυτούς τους σε νέες περιπέτειες και να αποκτήσουν εμπειρίες
- να αποκτήσουν εμπιστοσύνη στον εαυτό τους και τις ικανότητές τους
- να αναπτύξουν το δικό τους προσωπικό σύστημα αξιών, ώστε να δίνουν νόημα και κατεύθυνση στη ζωή τους

- να αναπτύξουν κριτική σκέψη και να γίνουν ικανοί να παίρνουν αποφάσεις
- να κάνουν νέες φιλίες και να διασκεδάζουν
- να γίνουν πιο ανεκτικοί, δίκαιοι, ευγενικοί, τίμιοι
- να μάθουν την αξία της ομαδικής δουλειάς και να αναπτύσσουν ηγετικές ικανότητες
- να αγαπούν και να προστατεύουν το φυσικό περιβάλλον
- να κατανοούν και να μαθαίνουν τον κόσμο, τους ανθρώπους και τις διαφορετικές κουλτούρες.

1.6 Ο Οδηγισμός στον Βόλο:

Το Τοπικό Τμήμα Βόλου (Τ.Τ. Βόλου) ιδρύθηκε το 1938. Δύο χρόνια πριν, το 1936, η Βολιώτισσα Νίκη Σαμαρά, δραστηριοποιήθηκε ενεργά *«φέρνοντας»* τον οδηγισμό στον Βόλο. Η Νίκη Σαμαρά γεννήθηκε και έζησε μέχρι τα 18 της χρόνια στην πόλη του Βόλου. Την ιδέα για την ίδρυση του Οδηγισμού της έδωσε η Ισμήνη Ψυχούλη, η οποία ήταν Οδηγός στην Αίγυπτο, και μίλησε γι' αυτό στη 17χρονη τότε Νίκη Σαμαρά. Η ιδέα του Οδηγισμού άρεσε πολύ στη Νίκη Σαμαρά και θέλησε να δημιουργήσει Τμήμα Οδηγισμού και στο Βόλο. Έτσι, συγκεντρώθηκε μία ομάδα κοριτσιών, όρισαν κάποιους κανόνες, πήγαν στα γραφεία του Οδηγισμού στην Αθήνα και έτσι μετά από πολύ προσπάθεια και αγώνα ιδρύθηκε Τμήμα Οδηγισμού και στο Βόλο. Όπως αναφέρει χαρακτηριστικά η Νίκη Σαμαρά *«Από τις πρώτες που γράφτηκαν στην ομάδα, ήμασταν εμείς οι δεκατρείς μικρές μαθήτριες της Εμπορικής Σχολής»* (Σαμαρά,1996).

Οι Στις 21 Μαΐου 1938, η πρώτη Ομάδα Οδηγών Βόλου έδωσε την υπόσχεση της. Τον ενθουσιασμό, αυτόν, ήρθε να επισκιάσει το βαρύ κλίμα του πολέμου, με αποτέλεσμα το Τοπικό Τμήμα Βόλου να αυτοδιαλυθεί στις 22 Ιουνίου το 1939, υποστηρίζοντας, έτσι, τις απόψεις του, περί μη πολιτικοποίησης από τον Ι.Μεταξά. Οι Οδηγοί, όμως, ακόμη και την περίοδο του πολέμου βοηθούσαν με οποιοδήποτε τρόπο. Μετά το τέλος του πολέμου, ο Οδηγισμός ξαναγεννήθηκε. Στη παρέλαση της 25ης Μαρτίου 1945 επτά Οδηγοί μαζί με Προσκόπους κάνουν δειλά την εμφάνισή τους. Την άνοιξη και το καλοκαίρι του 1945 γίνεται η ανασύσταση του Τοπικού Συμβουλίου του Σ.Ε.Ο - Τ.Τ.Βόλου . Ακολούθησε σταδιακά η ίδρυση πέντε Ομάδων Οδηγών και η στέγαση τους στο ημιυπόγειο της Εμπορικής Σχολής. Ο

Οδηγισμός στο Βόλο, λοιπόν, από τότε έως σήμερα δραστηριοποιείται ασταμάτητα εδώ και 72 χρόνια. Με ρητό το «*Έσω Έτοιμος*» οι Οδηγοί του Βόλου προσφέρουν τη βοήθεια τους όπου τους ζητηθεί. Άλλωστε σύμφωνα με όλα τα μέλη του Σ.Ε.Ο. «*Μια φορά Οδηγός για πάντα Οδηγός*».

Κεφ. 2^ο : Εκπαίδευση και Ανθρώπινες αξίες

2.1 Ορισμός της ανθρώπινης αξίας

Επιχειρώντας να προσεγγίσουμε εννοιολογικά την έννοια του όρου «*ανθρώπινη αξία*» θα μπορούσαμε να διακρίνουμε την έννοια σε: έννοια γένους και έννοια είδους. Ως έννοια γένους η ανθρώπινη αξία συνίσταται στο σύνολο των υλικών, κοινωνικών και πνευματικών γνωρισμάτων του ανθρώπινου γένους. Μιλώντας για την έννοια του γένους η ανθρώπινη αξία ταυτίζεται με τον άνθρωπο. Η ανθρώπινη φύση είναι τρισδιάστατη σωματική, πνευματική και κοινωνική. Ο άνθρωπος, λοιπόν, ζει σε ένα περιβάλλον, αποκτά κοινωνική υπόσταση, την ικανότητα του λόγου και της σκέψης, χαρακτηριστικά που τον διακρίνουν από τις άλλες οντότητες. Αντιθέτως, ως έννοια είδους η ανθρώπινη αξία ταυτίζεται με την προσωπικότητα, καθώς η ανθρώπινη αξία συνιστά προσωπικότητα ενός συγκεκριμένου ανθρώπου. Αποτελεί, λοιπόν, τον ειδικό συνδυασμό των πνευματικών και κοινωνικών γνωρισμάτων του ανθρώπινου γένους σε ένα συγκεκριμένο άτομο. Είναι η ανθρώπινη αξία ενός συγκεκριμένου ανθρώπου (Χριστοφόρου και Κοντόπουλος, 2004).

2.2 Οι ανθρώπινες αξίες στη ζωή μας

Η ανθρώπινη αξία αποτελεί μητρικό θεμελιώδες δικαίωμα από το οποίο απορρέουν και εξαρτώνται όλα τα επιμέρους ατομικά δικαιώματα. Όλα τα συνταγματικά δικαιώματα αποτελούν εξειδικεύσεις τις ανθρώπινης αξίας. Τα τελευταία χρόνια, η κοινωνία υφίσταται ραγδαίες αλλαγές όσον αφορά την συμπεριφορά των ανθρώπων. Οι αλλαγές αυτές έχουν ως αποτέλεσμα να περιπλέκουν την ανθρώπινη καθημερινότητα και να προκαλούν διαφοροποιήσεις σε πολλούς τομείς ανάπτυξης του ανθρώπινου πολιτισμού. Τα σημεία που εντοπίζονται οι αλλαγές είναι στις οικονομικές και κοινωνικές δομές, στους θεσμούς, στις παραδοσιακές μορφές της καθημερινής ζωής, στην πολιτιστική ζωή, στην ανάπτυξη

του βιοτικού επιπέδου καθώς και στην επιστήμη και τη σύγχρονη τεχνολογία (Κομνηνού, 2014).

Σε αυτές τις αλλαγές έχει συμβάλλει σημαντικά η κρατικοποίηση της κοινωνίας, η αύξηση του καταναλωτισμού - υλισμού, η εξάπλωση του πολιτισμικού ατομικισμού καθώς και η ιδιωτικοποίηση της θρησκευτικής πίστης. Οι μεταβολές αυτές έχουν ως αποτέλεσμα να δημιουργούν σοβαρή κρίση στις αρτηρίες - οικογένεια και θρησκεία – του αξιακού συστήματος του ανθρώπινου πολιτισμού. Παρουσιάζονται φαινόμενα κοινωνικής παθογένειας που εξαπλώνονται με την αύξηση της βίας, της νεανικής αυτοχειρίας και της χρήσης τοξικών ουσιών. Όλα αυτά, λοιπόν, σε συνδυασμό με τη χαμηλή αυτοεκτίμηση των ανθρώπων, καθώς και με την απώλεια του νοήματος της ζωής, συναποτελούν στη δημιουργία μίας κοινωνίας που διακατέχεται από έλλειψη αξιών.

Όσον αφορά τους νέους, είναι ιδιαίτερα επηρεασμένοι από την κρίση των αξιών σήμερα. Θεωρούν πως δεν έχουν την δυνατότητα να οικοδομήσουν τον δικό τους ηθικό κώδικα, καθώς η κοινωνία δεν τους παρέχει ασφάλεια και μία στερεή βάση για την διαμόρφωση αυτού. Θα λέγαμε, λοιπόν, πως η κοινωνία βρίσκεται στα πρόθυρα μίας σημαντικής κρίσης ηθικών αξιών. Ο W. Lippmann ήταν ένας Αμερικανός δημοσιογράφος, κριτικός των μέσων ενημέρωσης και ένας ερασιτέχνης φιλόσοφος που προσπάθησε να συμβιβάσει τις εντάσεις μεταξύ της ελευθερίας και της δημοκρατίας σε ένα σύνθετο και σύγχρονο κόσμο. Ο W. Lippmann επισημαίνει χαρακτηριστικά: αυτή η ηθική κρίση δεν είναι αποτέλεσμα κάποιας εξωτερικής απειλητικής ή εχθρικής παρεμβολής, αλλά κάτι βαθύτατα προσωπικό.

2.3 Οι ανθρώπινες αξίες στην εκπαίδευση

Με τη διαμόρφωση αυτής της κατάστασης, όμως, η παιδική ηλικία δε μένει ανεπηρέαστη. Η τεχνολογία έχει εισχωρήσει στη ζωή των παιδιών, τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και η χρήση του διαδικτύου επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο τα παιδιά διαμορφώνουν την ηθική τους. Η οικογένεια και το σχολείο, που στο παρελθόν αποτελούσαν τους πυλώνες των αξιών, σήμερα χάνουν σταδιακά αυτή τους τη θέση. Ο στόχος, πλέον, δεν είναι η καλλιέργεια των ανθρωπιστικών αξιών αλλά η αναζήτηση των γνώσεων. Στη προκειμένη περίπτωση, ιδιαίτερα σημαντική είναι η θέση του σχολείου, καθώς είναι ο δέκτης αυτών των αλλαγών. Το σχολείο και οι αρμόδιοι φορείς θα πρέπει να αντιληφθούν τις αλλαγές που υφίσταται η σημερινή

κοινωνία και να τις αντιμετωπίσουν αντίστοιχα. Να θέσουν διαφορετικούς στόχους και μεθόδους μάθησης ώστε να γίνουν οι φωτοδότες των αξιών. Το σχολείο οφείλει να διαμορφώσει και να μεταδώσει αξίες στα παιδιά, καθώς σε παγκόσμιο επίπεδο η εκπαίδευση θέτει ως στόχους την προαγωγή της διανοητικής και ηθικής προσωπικότητας του διαπαιδαγωγούμενου.

Ακόμα, όσον αφορά την εκπαίδευση των αξιών αυτό που μας απασχολεί είναι το εάν τελικά μεταφέρεται από γενιά σε γενιά ένα παραδοσιακό αξιακό σύστημα αξιών ή εάν αυτό το σύστημα βοηθά τους νέους να διαμορφώσουν το δικό τους αξιακό σύστημα. Οι απόψεις των εκπαιδευτικών είναι αντικρουόμενες, καθώς αρκετοί εκπαιδευτικοί υποστηρίζουν ότι οι ανήλικοι είναι αναπόφευκτο να διαμορφώνουν το σύστημα αξιών των ενηλίκων. Υπάρχει, όμως, μια άλλη μερίδα εκπαιδευτικών που υποστηρίζουν ότι οι αξίες θα πρέπει να μεταφέρονται με έναν τρόπο που να θυμίζει έντονα κατήχηση και μάλιστα στην πιο αυστηρή μορφή της.

Για να μπορέσουν τα παιδιά να αποφασίσουν ποιες αξίες θα διέπουν τη ζωή τους, καλό θα ήταν να έρθουν σε επαφή με διάφορα προγράμματα κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης τους. Τα προγράμματα αυτά θα είναι οργανωμένα με τέτοιο τρόπο ώστε να διακρίνεται η σημασία των αξιών για τη ζωή γενικά και την εκπαίδευση ειδικότερα. Ωστόσο, στην προκειμένη περίπτωση τίθενται ερωτήματα για το αν θα υπαγορεύσουμε τις αξίες στους μαθητές ή θα τους επιτρέψουμε να τις γνωρίσουν και να αποφασίσουν μόνοι τους γι' αυτές που θα υιοθετήσουν στη ζωή τους.

Γενικά, πολλοί εκπαιδευτικοί επιλέγουν να εφαρμόσουν ένα πρόγραμμα διδασκαλίας αξιών, εστιάζοντας κυρίως σε πυρήνες που γίνονται αποδεκτοί από όλους τους πολιτισμούς. Βέβαια, αρκετοί ψυχολόγοι και παιδαγωγοί υποστηρίζουν πως η προσωπικότητα του ανθρώπου έχει διαμορφώσει τα βασικά χαρακτηριστικά της από την νηπιακή, κιόλας, ηλικία και πως το σύστημα των αξιών, έχει ήδη διαμορφώσει τα παιδιά πριν φτάσουν στο σχολείο. Έτσι λοιπόν, καταλήγουμε στο συμπέρασμα πως, οι βασικές αρχές που διέπουν τα παιδιά έχουν ήδη διαμορφωθεί από το οικογενειακό περιβάλλον, το οποίο ασκεί μεγάλη επιρροή στη διαμόρφωση της προσωπικότητας τους.

Ένα παράδειγμα προγράμματος διδασκαλίας αξιών που επιλέγουν οι εκπαιδευτικοί είναι *«Η στείρα, ολιστική εκπαίδευση, ανθρώπινες αξίες, διά βίου μάθηση»*. Από τους βασικούς στόχους του φορέα *«Η σπείρα, ολιστική εκπαίδευση,*

ανθρώπινες αξίες, διά βίου μάθηση» είναι ο σχεδιασμός και υλοποίηση καινοτόμων προγραμμάτων και δράσεων για όλες τις ηλικίες, με όχημα τη δημιουργία, τη γνώση εαυτού, την ειρηνική διά δράση και τις ανθρώπινες αξίες στην εκπαιδευτική διαδικασία. Στις άμεσες προτεραιότητές του φορέα είναι εργαστήρια και δράσεις για τη διά βίου Μάθηση, την ειρηνική διά δράση, τις ανθρώπινες αξίες στην εκπαίδευση, επίκαιρα κοινωνικά θέματα, η τέχνη και το περιβάλλον, καθώς και προγράμματα για την Τέχνη Κοινωνικής Βάσης και την Τέχνη στο Δημόσιο Χώρο, σε συνεργασία με φορείς και οργανισμούς της Ελλάδας και του εξωτερικού (Χριστοφόρου και Κοντόπουλος, 2004).

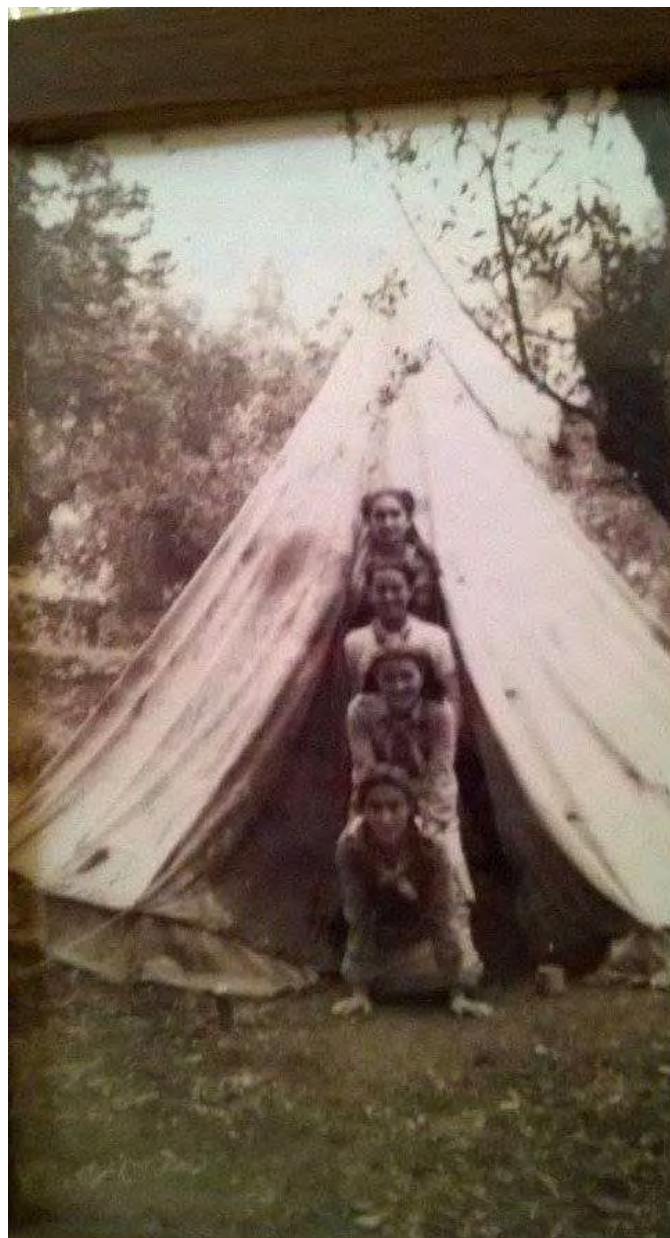
Ακόμα, η ύπαρξη των ανθρώπινων αξιών είναι απαραίτητες για την λειτουργία όλων των συστημάτων στην κοινωνία, καθώς η λειτουργία των κοινωνικών ομάδων βασίζεται στην ύπαρξη ανθρώπινης αλληλεγγύης η οποία προϋποθέτει τον αμοιβαίο σεβασμό της μοναδικότητας του κάθε ανθρώπου. Με την ύπαρξη της αλληλεγγύης συνειδητοποιούμε ότι ανήκουμε όλοι σε μία ομάδα στην οποία ο κάθε άνθρωπος γίνεται δεκτός με τις ιδιαιτερότητες του. Η αποδοχή της διαφορετικότητας του κάθε ανθρώπου είναι απαραίτητη για την ειρηνική συνύπαρξη των λαών (Lourdes,(X.X)). Θεμελιώδεις παιδαγωγικές αξίες είναι η αλληλεγγύη, η κοινωνική δικαιοσύνη, η ισότητα και η ελευθερία. Τέλος, η ανεκτικότητα και ο σεβασμός σε κάθε είδους διαφορετικότητα συνδέονται με την προαγωγή της αντιρατσιστικής νοοτροπίας σε κάθε μορφή διάκρισης, αναδεικνύοντας έτσι την ενότητα του ανθρώπινου γένους στο κοινό μέλλον και καλλιεργώντας την συνεργασία των λαών (Τσούλια, 2009).

2.4 Οδηγισμός και ανθρώπινες αξίες

Ο Οδηγισμός διέπτετε από κάποιες αξίες και αρχές όπως αγάπη και προστασία του περιβάλλοντος, κοινωνική προσφορά. Είναι μία οργάνωση που έχει ομάδες ανθρώπων σε πολλά σημεία του πλανήτη. Τα στελέχη του Οδηγισμού που διοικούν τις ομάδες προσφέρουν εθελοντικά τις υπηρεσίες τους, καθώς είναι ειδικά εκπαιδευμένα έτσι ώστε να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους όταν κριθεί απαραίτητο παραδείγματος χάριν οι Οδηγοί με την εισροή των μεταναστών στη χώρα μας πρόσφεραν ανιδιοτελώς την βοήθεια τους στους πρόσφυγες. Ακόμη, είναι μια οργάνωση που δεν κάνει διακρίσεις σχετικά με τη φυλή των ανθρώπων, την κοινωνική τους τάξη και την πολιτιστική τους ταυτότητα. Όλοι οι άνθρωποι

αντιμετωπίζονται με αξιοπρέπεια και σεβασμό. Η προσφορά είναι κύριο μέλημα του Οδηγισμού. Τα μέλη του προσφέρουν βοήθεια ανιδιοτελώς οπουδήποτε χρειαστεί. Τα παιδιά μαθαίνουν να είναι αλληλέγγυα, να προσφέρουν χωρίς να περιμένουν αντάλλαγμα και να βοηθούν τον συνάνθρωπο τους σε μία δύσκολη στιγμή. Τα ιδανικά αυτά προάγονται και προωθούνται στα παιδιά μέσω των δραστηριοτήτων που γίνονται. Όλα τα παιχνίδια που παίζουν τα παιδιά εκπροσωπούν ιδανικά και αξίες. Όλες οι δράσεις που συμμετέχουν περικλείονται από το αντίστοιχο πνεύμα. Έτσι, με αυτά τα βιώματα τα παιδιά «οικοδομούν» στοιχεία της προσωπικότητάς τους και εφοδιάζονται με αρετές και αξίες που θα τους συντροφεύουν για τη μετέπειτα ζωή τους.

Φωτογραφικό αρχείο Συνεντευξιαζόμενου:

Κεφ. 3ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

3.1 Ερευνητικό ερώτημα

Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν να διαπιστωθεί ποια είναι η συμβολή του Οδηγισμού σχετικά με την προώθηση των ανθρώπινων αξιών στα μέλη του και κατ' επέκταση στην πόλη του Βόλου, καθώς και πως ο Οδηγισμός και οι Αξίες του συντελεί στη μεταφορά αυτών.

3.2 Το δείγμα της έρευνας

Στην έρευνα που πραγματοποιήθηκε συμμετείχαν δέκα Μέλη του Σώματος Ελληνικού Οδηγισμού του Τοπικού Τμήματος Βόλου και στο κάθε μέλος διεξήχθη ατομική συνέντευξη. Η ηλικία των Οδηγών είναι κλιμακωτή καθώς πρόκειται για ηλικίες από δεκατρία έως ογδόντα τρία ετών. Πρόκειται για Στελέχη που αποτέλεσαν μέλη του Οδηγισμού από τις απαρχές της ίδρυσης στο Τοπικό Τμήμα Βόλου το 1947 αλλά και νεότερα μέλη που εντάχθηκαν μετέπειτα. Να σημειώσουμε πως στις συνεντεύξεις ορισμένα μέλη έχουν συγγένεια μεταξύ τους, έχουμε περίπτωση που πρόκειται για εγγονή και γιαγιά, για μαμά και γιο, επίσης μαμά και κόρη. Γεγονός που δείχνει πως ο Οδηγισμός και οι αξίες του μεταφέρονται στα μέλη από γενιά σε γενιά και είναι διαχρονικός. Οι Οδηγοί μας δίνουν πληροφορίες για την προσφορά του Οδηγισμού στην ελληνική κοινωνία αλλά και στους ίδιους ειδικότερα.

3.3 Μεθοδολογία

Η μέθοδος ανάπτυξης που χρησιμοποιήθηκε ήταν η ημιδομημένη συνέντευξη. Η ημιδομημένη συνέντευξη ανήκει στην κατηγορία της ποιοτικής έρευνας και συγκεκριμένα στην υποκατηγορία της τυποποιημένης συνέντευξης. Πρόκειται για μια ευέλικτη μορφή συνέντευξης καθώς δίνει τη δυνατότητα στον συνεντευξιαζόμενο να εμβαθύνει περισσότερο και οι ερωτήσεις μπορούν να αλλάξουν και να διευκρινιστούν. Η συνέντευξη είναι η διαδικασία κατά την οποία ένα άτομο κάνει ερωτήσεις και ένα άλλο απαντάει. Η συνέντευξη έχει τη δυνατότητα να χρησιμοποιηθεί σε πολλές περιπτώσεις, στη συγκεκριμένη περίπτωση χρησιμοποιήθηκε για την συλλογή – καταγραφή εμπειριών και την καταγραφή γνώσεων, καθώς οι συνεντευξιαζόμενοι ρωτήθηκαν για τις εμπειρίες και γνώσεις τους σχετικά με τον Οδηγισμό στην πόλη του Βόλου. Ο ερευνητής εφαρμόζει συνήθως αυτή την κατηγορία όταν τον ενδιαφέρει να συλλέξει πληροφορίες και να

εμβαθύνει στο περιεχόμενο. Αυτό το είδος των ερευνών χρησιμοποιείται για να μελετηθούν κοινωνικά ή ευαίσθητα θέματα. Μάλιστα, ο ερευνητής έχει τη δυνατότητα να θέσει διευκρινιστικές ερωτήσεις, ακόμα και να αλλάξει την σειρά των ερωτήσεων.

Στην παρούσα έρευνα επιλέχθηκε αυτός ο τρόπος συνέντευξης, καθώς θέλαμε να αποσπάσουμε όσο το δυνατό περισσότερες πληροφορίες για την ύπαρξη του Οδηγισμού στην πόλη του Βόλου. Με τη συγκεκριμένη μέθοδο συνέντευξης ο ερευνητής και ο συμμετέχοντας αλληλοεπιδρούν μεταξύ τους, δίνοντας την αίσθηση ότι γίνεται μία απλή συζήτηση. Έτσι το κλίμα που δημιουργείται είναι σημαντικό για την μετέπειτα εξέλιξη της συνέντευξης. Ωστόσο, να σημειώσουμε ότι ερευνητής έχει συγκεκριμένα πράγματα που θέλει να μάθει ή να ελέγξει κατά τη διάρκεια της συνέντευξης (Παπαιωάννου, Θεοδωράκης & Γούδας, 2003, σελ.341-364).

Ο οδηγός συνέντευξης περιείχε τις παρακάτω ερωτήσεις:

A) Ερωτήσεις που τέθηκαν στους συνεντευξιαζόμενους:

- 1) Πότε ενταχθήκατε στο Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού;
- 2) α. Πιστεύετε ότι ο Οδηγισμός μεταφέρει στα μέλη του ορισμένες θεμελιώδεις αξίες του; β. Ποιες είναι κατά τη γνώμη σας οι σημαντικότερες αξίες;
- 3) Με ποιους τρόπους μεταφέρονται οι αξίες στα μέλη του Οδηγισμού;
- 4) Σε ποια σημεία θεωρείται ότι διαφέρει ο τρόπος που μεταφέρονται οι αξίες με τον οδηγισμό σε σύγκριση με τον τρόπο του σχολείου;
- 5) Ποιες θεωρείται ότι είναι οι διαφορές μεταξύ των εκπαιδευτικών-στελεχών, μαθητών-οδηγών;
- 6) α. Παρατηρείται κάποιες διαφορές στον Οδηγισμό από το τότε (παρελθόν) μέχρι το σήμερα; Και αν ναι ποιες; β. Πιστεύετε ότι έχουν εισαχθεί κάποιες καινούργιες αξίες που δεν υπήρχαν στο παρελθόν; Ποιες είναι αυτές;
- 7) Έχουν γίνει κάποιες αλλαγές στις πρακτικές του Οδηγισμού που έχουν να κάνουν με το ότι η σημερινή ελληνική κοινωνία είναι πολυπολιτισμική;
- 8) α. Υπάρχουν παιδιά από άλλες χώρες, θρησκείες ανάμεσα στα μέλη / στελέχη του Οδηγισμού; β. Με ποιόν τρόπο λαμβάνεται υπόψη το στοιχείο της διαφορετικής καταγωγής, θρησκείας, γλώσσας;
- 9) Θεωρείτε σημαντική την ύπαρξη του Οδηγισμού στην ελληνική κοινωνία και γιατί;

10) Θεωρείτε σημαντική την προσφορά της κατασκήνωσης στα παιδιά και στα στελέχη και για πιο λόγο;

11) Τι έχει προσφέρει σε εσάς (προσωπικά) ο Οδηγισμός;

Οι συνεντεύξεις έγιναν σε διάφορα σημεία στην πόλη του Βόλου. Η έρευνα πλαισιώθηκε από δέκα άτομα όπου στο κάθε ένα από αυτά διεξήχθη ατομική συνέντευξη. Αρχικά, κάποιες συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν σε δημόσιους και άλλες σε οικείους χώρους, δηλαδή ορισμένες σε σπίτι, άλλες σε καφετέρια και μαγαζί. Οι συνεντεύξεις που διεξήχθησαν σε σπίτι δεν συνάντησαν κάποια δυσκολία, εν αντιθέσει με εκείνες στις καφετέριες καθώς λόγω των διερχόμενων μοτοσυκλετών και του κόσμου από τα διπλανά τραπέζια υπήρξε δυσκολία ακοής σε ορισμένα σημεία κατά τη διάρκεια της συνέντευξης. Ωστόσο, οι συνεντευξιαζόμενοι ήταν ιδιαίτερα πρόθυμοι και συνεργάστηκαν πολύ μαζί μου. Μάλιστα, χάρηκαν πάρα πολύ που γίνεται μια τέτοια έρευνα και προωθείται ο Οδηγισμός, οι ιδέες και οι αξίες του.

3.4 Ευρήματα της έρευνας

Ακολουθούν απαντήσεις ανάλογα με τον οδηγό συνέντευξης και χαρακτηριστικά αποσπάσματα από των συνεντεύξεων.

A) Ένταξη στο Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού και πρώτη επαφή με το Σώμα.

Στην έρευνα που διεξήχθη παρατηρήσαμε ότι τα μέλη του δείγματος χωρίζονται ηλικιακά από τη συμμετοχή τους στον Οδηγισμό σε τρεις χρονικές περιόδους, που είναι οι δεκαετίες του 1945-1950, 1970-1980, 1980-1990 και από τη δεκαετία του 1990-2000. Κάποια Μέλη του Οδηγισμού είχαν πρωταρχική επαφή με το Σώμα Οδηγισμού όταν συστάθηκε στη πόλη του Βόλου. Όλοι οι συνεντευξιαζόμενοι υπηρετούν τον Οδηγισμό και τις αξίες του καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους.

B) Τί έχουν να μας πουν τα συνεντευξιαζόμενα μέλη για την πρώτη τους επαφή με τον οδηγισμό.

Τα μέλη του Οδηγισμού μας μιλούν για την πρώτη επαφή με τον Οδηγισμό και μας εξηγούν πόσο σημαντικό ρόλο διαδραμάτισε στα πρώτα χρόνια της ζωής τους η συμμετοχή τους στην οργάνωση. Ο Σ1 μας εξηγεί πως εντάχθηκε στις πρώτες ομάδες που έγιναν στο Βόλο μετά την απελευθέρωση. Χαρακτηριστικά αναφέρει

*«Ήμουν ένα από τα πρώτα παιδιά που πήγαν στον Οδηγισμό και από τότε μέχρι τώρα κράτησα επαφή». Ο Σ2, συνεχίζει, λέγοντας μας πως όταν πρωτοπήγε στον Οδηγισμό τα κορίτσια ήταν χωριστά από τα αγόρια και το Σώμα λεγόταν Σώμα Ελληνίδων Οδηγών. Ακόμα, ο Σ5 μας αναφέρει πως εντάχθηκε στο Σώμα στην ηλικία των έξι ετών. Αρχικά, πήγε στον Κλάδο Πουλίων, στους Οδηγούς και στους Μεγάλους Οδηγούς, από το 1995 μέχρι σήμερα είναι Στέλεχος στους Κλάδους του Σώματος. Ο Σ9 μόλις στα δύο του έτη εντάχθηκε στους κόλπους του Οδηγισμού, καθώς η μητέρα του ήταν Στέλεχος και είχε τη δυνατότητα να συμμετέχει μαζί της στις κατασκηνώσεις. Ένας ακόμα συνεντευξιαζόμενος, ο Σ10 μας αναφέρει πως είναι στο Σώμα από τη Δευτέρα Δημοτικού, λέει χαρακτηριστικά *«Το έναυσμα για να ενταχθώ στον Οδηγισμό προήλθε από τις δυο μου γιαγιάδες οι οποίες συμμετείχαν ενεργά»*.*

Από τα λεγόμενα των συνεντευξιαζόμενων συμπεραίνουμε ότι τα μέλη του Οδηγισμού εντάσσονταν και εντάσσονται στο Σώμα από πολύ μικρή ηλικία. Περνούν από τους τέσσερις Κλάδους αποκτώντας πολλές εμπειρίες και γνώσεις, έρχονται σε επαφή με τις αξίες του Οδηγισμού και τα ιδανικά του, έτσι ώστε να είναι έτοιμοι να γίνουν οι ίδιοι Στελέχη για να μπορούν στο μέλλον να διοικήσουν τους Κλάδους. Ακόμα, κατανοούμε πως για τους Οδηγούς η συμμετοχή στον Οδηγισμό δεν είναι κάτι παροδικό γι' αυτούς, αλλά κάτι μόνιμο. Τα Μέλη του Οδηγισμού εντάσσονται στο Σώμα στην ηλικία των 6-8 ετών, έτσι ο Οδηγισμός και οι αξίες του γίνονται τρόπος ζωής από πολύ μικρή ηλικία. Να σημειώσουμε ακόμα ότι πολλά Μέλη αποτέλεσαν αφορμή για να παρακινηθούν μέλη της οικογένειάς τους, ώστε να ενταχθούν στο Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού.

Γ) Θεμελιώδεις ανθρώπινες αξίες που μεταφέρει ο Οδηγισμός.

Σε αυτό το κομμάτι της έρευνας οι συνεντευξιαζόμενοι εστίασαν στις ανθρώπινες αξίες που μεταφέρει ο Οδηγισμός. Αρκετοί συνεντευξιαζόμενοι εστίασαν στην αξία της φιλίας, έτσι ο Σ1 και Σ2 μας εξιστορούν *«Ο Οδηγισμός προάγει τη φιλία, ακόμα είμαστε φίλες οι κοπέλες από τότε, 50-60 χρόνια φιλίας. Σαν οικογένεια ήμασταν, καλύτερα από οικογένεια. Παντρευτήκαμε, φτιάξαμε τις οικογένειες μας, μείναμε φίλες και κάναμε και τους άντρες μας φίλους. Ο Οδηγισμός ήταν ο αντίποδας του σχολείου, ήμασταν φίλες μεταξύ μας, με την αρχηγό μας ήμασταν φίλες»,* ο Σ2 προσθέτει *«Πάρα πολλά μας έδωσε και μας δίνει ο Οδηγισμός, αλλά νομίζω ότι αυτό*

που μένει είναι οι φιλίες, και τυχαίνει όλες οι πολύ αγαπημένες μου φίλες να είναι Οδηγοί και αυτής της εποχής ή και αργότερα». Ακόμα, με κοινό παρανομαστή τη συνεργασία μίλησαν και για άλλες αξίες, ο Σ4 «Οι νεότεροι σέβονται και ακούν τις απόψεις των μεγαλύτερων, τις συζητούν, βρίσκουν με τη συζήτηση ένα κοινό παρανομαστή με βάση το οποίο θα συνεργαστούν, έτσι ώστε να επιτύχουν το στόχο τους, που αρχικά έχουν θέσει, όποιος και να είναι αυτός, είτε μέσα στην ομάδα, στην κατασκήνωση, είτε σε δραστηριότητα εκτός σπιτιού του Οδηγισμού. Βασισμένοι πάνω σε αξίες της συνεργασίας, του σεβασμού, της αξιοπρέπειας, της αξιοσύνης του καθενός οι οποίες προάγονται». Επιπλέον, ο Σ6 συμπληρώνει «Οι σημαντικότερες αξίες είναι η αλληλεγγύη, η βοήθεια στους άλλους, η προσφορά, ο εθελοντισμός, η συνεργασία, το ότι όλοι είμαστε ίσοι καθώς όλοι αντιμετωπίζονται με τον ίδιο τρόπο». Ο Σ8 αναφέρει χαρακτηριστικά «Θεωρώ ότι ο λόγος για τον οποίο ξεκίνησε ο προσκοπισμός και στη συνέχεια ο Οδηγισμός ήταν αυτή η μεταφορά κάποιων αρχών και κάποιων αξιών, όπως ο σεβασμός, η φιλία, η πίστη, η συνεργασία, η ομαδική δουλειά, το να μην σκέφτομαι μόνο το εαυτό μου». Ο Σ9 και Σ10 προσθέτουν «Σημαντικότερη αξία θεωρώ πως είναι η συνεργασία, σου μαθαίνει να συνεργάζεσαι με άλλους ανθρώπους και να μη θέλεις να κάνεις κάτι μόνος σου. Σε βοηθάει να αποκτήσεις νέους φίλους», ο Σ10 «Ο Οδηγισμός μας βοηθάει να διαμορφώνουμε ένα σωστό χαρακτήρα, μας διδάσκει να βοηθάμε τους γύρω μας και να μην είμαστε εγωκεντρικοί». Ακόμα, ο Οδηγισμός βασίζεται σε τέσσερα σημεία όπως μας ανέπτυξε ο Σ3 είναι η φύση, η προσφορά, η προσωπική ανάπτυξη και η υπηρεσία, «Αυτά τα σημεία αν τα κάνει τρόπο ζωής ο άνθρωπος θα είναι υπέροχος». Η συνεργασία, λοιπόν, η αξιοπρέπεια, η αξιοσύνη, η αλληλεγγύη, η βοήθεια στους άλλους, η προσφορά, ο εθελοντισμός, αποτελούν αξίες που δεσπόζουν στους κόλπους και τα θεμέλια του Οδηγισμού. Κατανοούμε, συνεπώς, πως ένας από τους στόχους του Οδηγισμού είναι να προάγει το ομαδικό πνεύμα συνεργασίας μεταξύ των μελών του, καθώς και την αλληλεγγύη και κατανόηση που πρέπει να υπάρχει στη ζωή των ανθρώπων.

Δ) Τρόποι μεταφοράς αξιών στα Μέλη του Οδηγισμού.

Με διάφορους τρόπους επιτυγχάνεται η μεταφορά αξιών στα Μέλη του Οδηγισμού. Μιλώντας με τους συνεντευξιαζόμενους για τους τρόπους μεταφοράς των αξιών παρατηρήσαμε πως οι περισσότεροι εστίασαν στο ρόλο του παιχνιδιού. Το

παιχνίδι, λοιπόν, σύμφωνα με τους Οδηγούς είναι πολύ σημαντικό όσον αφορά τον τρόπο εκπαίδευσης του Οδηγού καθώς και της διαμόρφωσης του χαρακτήρα του. Ακολουθούν χαρακτηριστικά αποσπάσματα των απόψεων Οδηγών: Σ1 « Το παιχνίδι είναι η διαπαιδαγώγηση του παιδιού δια του παιδιού, και αυτό είναι πολύ σημαντικό », Σ3 «Μέσα από το παιχνίδι, δεν είναι διδαχή, τα παιδιά μαθαίνουν παίζοντας, τραγουδώντας και δημιουργώντας. Έτσι μπαίνουν οι αξίες μέσα τους», Σ7 «Μέσω του παιχνιδιού που παίζουμε, προάγουμε την συνεργασία, τη φιλία, τη δικαιοσύνη, το ότι παίζω για τη χαρά του παιχνιδιού, (δε παίζω για να νικήσω), είμαι συνεπής, έρχομαι στη συγκέντρωση μου στην ώρα μου, συμμετέχω», Σ10 «Οι αξίες στον Οδηγισμό μεταφέρονται κυρίως μέσα από το παιχνίδι, δημιουργικά και ευχάριστα. Τα Στελέχη συζητούν μαζί μας συνέχεια, έτσι μαθαίνουμε να σκεφτόμαστε και να οργανώνουμε τη σκέψη μας», Σ9 «Μέσω του παιχνιδιού μας μαθαίνουν να συνεργαζόμαστε μεταξύ μας», τέλος ο Σ4 «Μέσω του παιχνιδιού, καθώς ο καθένας μας έχει διαφορετικό χαρακτήρα και προσωπικότητα, έχει τη δυνατότητα να μοιραστεί πράγματα, να αναγνωρίσει στους άλλους ορισμένες δυνατότητες – ικανότητες, θετικά ή αρνητικά σημεία της προσωπικότητας του. Έτσι, δίνεται η ικανότητα στους συμμετέχοντες να μπορούν να 'δεθούν' ο ένας με τον άλλο, αξιοποιώντας τα θετικά και αναγνωρίζοντας τα αρνητικά στοιχεία της προσωπικότητας τους».

Παρακολουθώντας τα λεγόμενα των συνεντευξιαζόμενων παρατηρούμε πως εστιάζουν πάρα πολύ στη ύπαρξη του παιχνιδιού όσον αφορά τον τρόπο οργάνωσης και μεταφοράς αξιών στη ζωή των Οδηγών. Οι Οδηγοί μαθαίνουν να συνεργάζονται ομαδικά, καθώς οι περισσότερες δραστηριότητες των Οδηγών προϋποθέτουν ομαδικό πνεύμα συνεργασίας. Μέσω του παιχνιδιού και του τρόπου που είναι οργανωμένα τα Οδηγικά παιχνίδια τα παιδιά έρχονται σε επαφή με τις αξίες της συνεργασίας, της αλληλεγγύης, του ομαδικού πνεύματος. Ακόμα, «γνωρίζουν» τους εαυτούς τους καλύτερα, καθώς από τις νίκες ή ήττες που θα προκύψουν κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού, θα τις αντιμετωπίσουν Οδηγικά, με αποδοχή και πνεύμα συνεργασίας. Έτσι, οι Οδηγοί μαθαίνουν να συνεργάζονται και να προσφέρουν τη βοήθεια τους όπου χρειαστεί. Η προσφορά γίνεται τρόπος ζωής και πρόκειται για θεμελιώδη αξία των Οδηγών.

Ε) Η διαφορά του τρόπου μεταφοράς αξιών στον Οδηγισμό σε σύγκριση με τον τρόπο του σχολείου.

Ο Οδηγισμός και το σχολείο διαφέρουν ως προς τις πρακτικές και τον τρόπο οργάνωσής τους. Ο Οδηγισμός, μας εξηγούν οι Οδηγοί, είναι μία χαρούμενη παρέα, η μεταφορά των αξιών γίνεται ευχάριστα μέσω του παιχνιδιού και του τραγουδιού. Ο Σ3 αναφέρει χαρακτηριστικά *«Ο Οδηγισμός συμπληρώνει το σχολείο, τα παιδιά μαθαίνουν να γίνονται πρακτικά, να ανακαλύπτουν ικανότητες του εαυτού τους που δεν τις ξέρουν, να δημιουργούν με τα χέρια τους, πράγματα που τα οποία στο σχολείο διδάσκονται, ενώ εδώ μπαίνουν μέσα από τις δημιουργίες και το παιχνίδι. Τα στελέχη εκπαιδεύονται ώστε να μαθαίνουν, να δείχνουν στα παιδιά με το παράδειγμα τους και με τον τρόπο ζωής τους»*. Ο Σ2 συμπληρώνει *«Ο Οδηγισμός είναι μία χαρούμενη παρέα, όλα αυτά που μαθαίνουμε και κάνουμε είναι μέσω του τραγουδιού, του παιχνιδιού, της χαράς, της φιλίας, του αστείου και του σοβαρού»*. Ο Οδηγισμός, λοιπόν, είναι αρωγός στα παιδιά ώστε να ανακαλύψουν ευχάριστα και δημιουργικά πτυχές του εαυτού τους. Ακόμα, ο Σ4 ανέφερε πως και στο σχολείο και στον Οδηγισμό υπάρχει παιδαγωγικός χαρακτήρας, συνεχίζει λέγοντας *« υπάρχει κάποιου είδους πειθαρχία αυτό που λέμε πρέπει να διαβάσω, γιατί την άλλη μέρα θα με σηκώσει ο δάσκαλος και πρέπει να το πούμε για να πάρουμε καλό βαθμό»* σε αντίθεση με τον Οδηγισμό που αυτό δεν υπάρχει καθώς τα παιδιά δεν εξετάζονται. Αντιθέτως, τα παιδιά έρχονται στον Οδηγισμό από επιλογή όπως σημειώνει ο Σ5 *«Η βασική και πάρα πολύ μεγάλη διαφορά είναι ότι ο Οδηγισμός είναι επιλογή και το σχολείο υποχρεωτικό (υποχρεωτική εκπαίδευση). Από στιγμή που κάτι είναι επιλογή προφανώς και υπάρχει διαφορετική στάση του ατόμου απέναντι σε αυτό»*. Ακόμα, ο Σ7 προσθέτει *«αυτό που κάνουμε εμείς δεν είναι μία κατήχηση ή ένα μάθημα, το παιδί συμμετέχει ενεργά σε όλη τη συγκέντρωση, σε όλο το παιδαγωγικό Οδηγικό πρόγραμμα και όλα αυτά που κάνουμε έχουνε βάση το παιδί. Το παιδί είναι ο πρωταγωνιστής της συγκέντρωσης και όχι τόσο το στέλεχος, το παιδί αποκτά πρωτοβουλίες και πειραματίζεται»*. Βλέπουμε, πως το παιδί στον Οδηγισμό έχει ελευθερία επιλογών σε αντίθεση με τις δυνατότητες που έχει στο σχολείο, καθώς όλα είναι κατευθυνόμενα.

Μία ακόμα σημαντική διαφορά, όπως μας αναφέρει ο Σ8, είναι ότι στον Οδηγισμό τα παιδιά λαμβάνουν τις πληροφορίες μέσω της κίνησης, της δράσης και του παιχνιδιού και όχι καθημένοι και ακίνητοι στα θρανία. Ο Σ8 μας αναλύει τον τρόπο διεξαγωγής του μαθήματος στον Οδηγισμό και στο σχολείο αντίστοιχα καθώς

και τη θέση που έχει ο μαθητής κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας, λέγοντάς μας «Στον Οδηγισμό τα Σαββατοκύριακα θα καθίσουμε, θα παίζουμε έξω στην αυλή ή έστω μέσα στην εστία και καθισμένοι θα μάθουμε πράγματα, θα μας γίνουν βίωμα. Στον σχολείο εν αντιθέσει θα μου παρουσιαστούν ενώ εγώ κάθομαι μαζί με κάποιον διπλανό, στα θρανία, κάποιος δάσκαλος που θα είναι κυρίως όρθιος, επάνω σε έναν πίνακα και θα γράφει και εγώ θα πρέπει όλα αυτά να τα λάβω καθήμενος και ακίνητος. Αντιθέτως, στον Οδηγισμό όλα αυτά τα λαμβάνω μέσω κίνησης, δράσης, παιχνιδιού. Ακόμα στον Οδηγισμό θέλω να βρίσκομαι εκεί εκείνη την ώρα, τίθεται πάλι το θέμα του 'πρέπει να το κάνω' και του 'θέλω να το κάνω».

Επιπλέον, μία άλλη διαφορά είναι πως τα παιδιά πηγαίνουν στον Οδηγισμό για να δημιουργήσουν, να αποκτήσουν εμπειρίες και να έρθουν σε επαφή με ένα διαφορετικό τρόπο ζωής, χαρακτηριστικά ο Σ6 αναφέρει «Το θέμα είναι ότι μία από τις διαφορές που έχουμε σε σύγκριση με το σχολείο είναι ότι οι εκπαιδευτικοί 'βλέπουν' τη θέση τους μέσα από τη μάθηση, ενώ εμείς μέσα από τη διασκέδαση. Οι Οδηγοί και τα Πουλιά έρχονται για να παίζουν, ενώ οι μαθητές βλέπουν το σχολείο ως κάτι στεγνό που τους μαθαίνει γνώσεις και δεν είναι ευχάριστο πάντα, ενώ στον Οδηγισμό εννοείται ότι θα περάσουν ευχάριστα». Ο Σ7 μας εξηγεί πως στις συγκεντρώσεις ο πρωταγωνιστής είναι το παιδί, καθώς το Οδηγικό πρόγραμμα και όλα αυτά που γίνονται έχουν βάση το παιδί. Αναφέρει «Το παιδί είναι ο πρωταγωνιστής της συγκέντρωσης και όχι τόσο το στέλεχος, το παιδί αποκτά πρωτοβουλίες και πειραματίζεται. Ο ρόλος των στελεχών είναι περισσότερο συντονιστικός, δεν είμαστε εκεί ως αρχηγοί αλλά για να τηρούνται οι αξίες, για να υπάρχει ασφάλεια, δεν είμαστε πάνω από τα παιδιά συνεργαζόμαστε και δουλεύουμε μαζί».

Συμπεραίνουμε, λοιπόν, πως οι διαφορές του Οδηγισμού και του σχολείου έγκειται στους τρόπους διδασκαλίας και διεξαγωγής του μαθήματος, καθώς και στο ότι το σχολείο είναι υποχρεωτικό ενώ ο Οδηγισμός επιλογή.

ΣΤ) Οι διαφορές μεταξύ των εκπαιδευτικών – στελεχών και μαθητών -οδηγών.

Οι διαφορές που εντοπίζονται στον τρόπο δράσης εκπαιδευτικών και στελεχών είναι ουσιώδεις και σημαντικές. Οι Οδηγοί επιλέγουν εθελοντικά να προσφέρουν τις ικανότητές τους ενώ οι εκπαιδευτικοί πληρώνονται γι' αυτό που προσφέρουν, για τους Οδηγούς είναι επιλογή ενώ για τους εκπαιδευτικούς υποχρέωση. Οι Οδηγοί είναι εθελοντές που προσφέρουν τον χρόνο, τη φαντασία και

τι δημιουργικότητα τους βασισμένοι σε αξίες του Οδηγικού πνεύματος, ενώ οι εκπαιδευτικοί είναι αμειβόμενοι επαγγελματίες που πληρώνονται για να μεταδώσουν τη γνώση. Έτσι, η σχέση μαθητή και δασκάλου δεν είναι ίδια με τη σχέση Οδηγού στελέχους. Ο Σ4 αναφέρει «Στο σχολείο χρησιμοποιούμε πάρα πολύ τη λέξη κύριος και κυρία, σε αντίθεση με τον Οδηγισμό που αποκαλούμε τον άλλο με το όνομα του, άρα εκμηδενίζονται οι αποστάσεις λόγω ηλικιών χωρίς όμως να παραβλέπουμε το σεβασμό που πρέπει – οφείλουμε να δείξουμε σε αυτόν που έχει μεγαλύτερη εμπειρία από εμάς (ή ηλικία έστω). Έτσι, η ομάδα δένεται ακόμα περισσότερο, δεν υπάρχει αυτό το υποχρεωτικό, γιατί όλοι θα πουν την άποψη τους και θα ακουστούν οι απόψεις όλων. Τέλος, κανένας δεν θα πάρει βαθμό καλό ή κακό ανάλογα με αυτό που θα πει, οπότε λίγο 'λυνόμαστε'». Ακόμα, ο Σ5 «Όσον αφορά τα στελέχη σε σύγκριση με τους δασκάλους, τα στελέχη εκπαιδεύονται μέσω του συστήματος εκπαίδευσης που έχει εκπονήσει το Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού και το οποίο βασίζεται και σε μεγαλύτερες αναφορές όσον αφορά την εκπαιδευτική διαδικασία. Ακόμα, η συμμετοχή των Στελεχών είναι καθαρά εθελοντική και χωρίς καμία αμοιβή και πραγματικά από αυτό συμπεραίνουμε ότι αυτά τα στελέχη που ασχολούνται με τον Οδηγισμό έχουν πραγματικά όρεξη γι' αυτό που κάνουν. Ο Οδηγισμός δεν αντιμετωπίζεται ποτέ σαν εργασία ούτε σαν κάτι που μπορεί να αποφέρει κάτι, το μοναδικό πράγμα που κερδίζουν τα στελέχη είναι η ανάπτυξη της προσωπικότητας τους και την επαφή με τα παιδιά που είναι πραγματικά ζωογόνα». Ο Σ6 έρχεται να συμπληρώσει «Η διαφορά που έχουμε είναι ότι οι εκπαιδευτικοί το βλέπουν μέσα από τη μάθηση ενώ εμείς μέσα από τη διασκέδαση. Οι Οδηγοί και τα Πουλιά έρχονται να παίξουνε, ενώ οι μαθητές βλέπουν το σχολείο ως κάτι στεγνό που τους μαθαίνει γνώσεις και δεν είναι ευχάριστο πάντα, ενώ στον Οδηγισμό εννοείται ότι περνάμε ευχάριστα». Ο Σ8 συνεχίζει, λέγοντας «Εκπαιδευτικοί και στελέχη η μεγάλη διαφορά είναι ότι το ένα είναι εργασία και το άλλο είναι εθελοντισμός, δηλαδή υπάρχει μέσα το θέμα των χρημάτων, στο ένα πληρώνεσαι είτε κάνεις σωστά τη δουλειά σου είτε όχι και είναι δουλειά, στο άλλο δεν πληρώνεσαι και είναι κάτι που έχεις επιλέξει εσύ να κάνεις και να προσφέρεις εθελοντικά. Οπότε μπορούμε να πούμε όχι σε όλους αλλά σε ορισμένους μπορεί να συμβαίνει το θέμα 'μεράκι', μου αρέσει που βρίσκομαι εκεί, έτσι το κάνω με περισσότερη όρεξη από ότι ένας εκπαιδευτικός που μπορεί να είναι χρόνια στην υπηρεσία ή ακόμα και ένας νέος εκπαιδευτικός που δεν του αρέσει η δουλειά του. Παιδιά στο σχολείο και παιδιά στον Οδηγισμό, νομίζω, επειδή υπάρχει το παιχνίδι τα παιδιά λίγο σου 'σκάνε' ένα μεγαλύτερο χαμόγελο στον Οδηγισμό από ότι στο σχολείο και είναι και λιγότερες οι

ώρες, άλλο το δώρο του Οδηγισμού και άλλο το οκτώ με μιάμιση ή οκτώ με δύο του σχολείου». Από τα λεγόμενα των συνεντευξιαζόμενων γίνονται διακρίνουμε πως οι βασικές διαφορές μεταξύ εκπαιδευτικών και στελεχών έγκεινται στον διαφορετικό τρόπο οργάνωσης του σχολείου και του Οδηγισμού, καθώς και στον διαφορετικό ρόλο του δασκάλου-στελέχους.

Η) α) Οι διαφορές του Οδηγισμού από το παρελθόν μέχρι σήμερα, β) η εισαγωγή καινούργιων αξιών που δεν υπήρχαν στο παρελθόν.

Η οργάνωση του Οδηγισμού στο παρελθόν ήταν πιο αυστηρή, «*υπήρχε ένας σεβασμός*» όπως μας αναφέρει ο Σ1 - Σ2 «*Εκείνα τα χρόνια ήταν λιγάκι πιο στρατιωτική η οργάνωση, δίναμε αναφορά όταν μαζευόμασταν, είχαμε μία πειθαρχία, που δεν υπάρχει τώρα, όλα αυτά έχουν ατονήσει. Τότε είχαμε ένα σεβασμό μεγαλύτερο από τα τωρινά, 'τα πάντα ρει', όλα αλλάζουν*». Η οργάνωση, λοιπόν, σήμερα συνεχίζει να φέρει τις ίδιες αξίες αλλά στο πέρασμα του χρόνου τίποτα δε μένει ανεπηρέαστο από τα τεκταινόμενα της εποχής, ακολουθεί και ο Οδηγισμός τις νόρμες που συνάδουν οι εποχές. Σύμφωνα, με τους Οδηγούς δε θεωρούν ότι έχουν αλλάξει οι βασικές και θεμελιώδεις αξίες που κάνουν ικανό τον Οδηγισμό να υφίσταται. Ωστόσο, κάποιες αξίες έχουν χαθεί καθώς αυτό επέβαλαν οι νόρμες της εποχής, όπως αναφέρει ο Σ7 «*Οι αξίες από το τότε, οι ανάγκες, το κοινωνικό γίνεσθαι έχει αλλάξει οπότε δε μπορούμε και εμείς να μην έχουμε αλλάξει. Αν το δούμε, λοιπόν, από θέμα ιδιοσυγκρασίας, οι αξίες βέβαια παραμένουν ίδιες, αλλά αν κάνω μια αναδρομή στο παρελθόν, θα θυμηθώ, πως τα παιδιά παίρνανε κάποια πτυχία και περνούσαν κάποια μονοπάτια. Εδώ, λοιπόν, θα θυμηθώ μία αλλαγή που μπορεί να έχει γίνει, στα παλαιά χρόνια είχαμε το πτυχίο της καλής νοικοκυράς, το πτυχίο των οικοκυρικών, τα οποία υπήρχαν και σαν νόμος ότι 'είμαι καλή νοικοκυρά', εγώ το θυμάμαι σαν παιδί, αυτή η κατάσταση με το πέρασμα των χρόνων έχει αλλάξει. Βέβαια, το καλή οικοκυρά σαν αξία, εγώ σήμερα θα το πω ότι σαν άνθρωπος είτε είμαι αγόρι είτε κορίτσι θα πρέπει να έχω ένα νοικοκυρεμένο σπίτι δε θα πάρω το πτυχίο βέβαια, αλλά πρέπει να οργανώνω το πρόγραμμά μου, να είναι νοικοκυρεμένο, η δουλεία μου, έτσι θα το μετέφραζα*». Ο Σ4 συνεχίζει «*Με το πέρασμα του χρόνου, πάντοτε κάποια πράγματα αλλάζουν, όχι βέβαια οι βασικές αρχές του Οδηγισμού, αυτά είναι ακλόνητα. Η επαφή του κόσμου έχει αλλάξει, η φιλία είναι λίγο δυσεύρετη γιατί η εμπιστοσύνη κλονίζεται*

πολλές φορές. Γενικώς οι ηθικές αξίες εκπίπτουν από την κοινωνία οπότε ίσως και ο Οδηγισμός μας και όλα αυτά τα καλλιεργεί και τα προάγει, είναι στυλοβάτης όλων των αξιών και είναι και μία 'φωλιά' που θα βρεις παλιές έννοιες και αξίες οι οποίες ποτέ δεν πέφτουν και ποτέ δεν παλιώνουν, πάντοτε μας στηρίζουν».

Ακόμα, ο Σ8 κάνει λόγο για την εισαγωγή της τεχνολογίας στη ζωή μας, έτσι ως Στέλεχος δε μπορεί να αγνοεί την ύπαρξη αυτής στη καθημερινότητα των παιδιών, καλείται να τη χρησιμοποιήσει. Χαρακτηριστικά αναφέρει «Ο τρόπος που περνιούνται οι όλες αξίες αυτό έχει αλλάξει. Αυτό που αλλάζει είναι οι δυνατότητες των ηλικιακών ομάδων των παιδιών. Τα παιδιά μπορούν να καταλάβουν έννοιες σήμερα με τις οποίες ερχόντουσαν σε επαφή με μεγαλύτερη ηλικία. Τα δεδομένα της εποχής εξελίσσουν τα παιδιά. Δεν θεωρώ πως έχουν εισαχθεί αξίες, γιατί οι αξίες έτσι όπως ξεκίνησαν αυτές μένουν, πιθανότατα να υπάρχουν άλλα πεδία με τα οποία ασχολούμαστε παραδείγματος χάριν ερχόμαστε σε επαφή με ΑΜΕΑ ή ερχόμαστε σε επαφή με το θέμα των προσφύγων, με το θέμα του μπουλινγκ, το θέμα των σεξουαλικός μεταδιδόμενων νοσημάτων». Ο Σ4 συμπληρώνει «Δεν νομίζω ότι έχουν εισαχθεί καινούργιες αξίες στον Οδηγισμό, απλώς η κοινωνία, εδώ στην Ελλάδα έχει αλλάξει, έχει απλωθεί, έχουν έρθει μετανάστες, έχουν έρθει άνθρωποι που ανήκουν σε άλλες φυλές, ο Οδηγισμός άνοιξε τις πύλες του σε άτομα τα οποία έχουν ιδιαίτερες ικανότητες (ΑΜΕΑ), οπότε τα παιδιά και εμείς ανοίγουμε την αγκαλιά μας και σε άλλους ανθρώπους».

Ο Σ9 και Σ10 που ανήκουν σε Κλάδους και δεν είναι ακόμα Στελέχη μας μιλούν για τις αξίες του Οδηγισμού λέγοντας πως ο Οδηγισμός στο παρελθόν ήταν μόνο για κορίτσια και τώρα δυνατότητα συμμετοχής έχουν και τα αγόρια. Ακόμα, τονίζουν ότι παλαιότερα ήταν διαφορετικά, σήμερα ζούμε στο 2016 έχουν αναπτυχθεί και εξελιχθεί. Βέβαια, ως εξέλιξη θα μπορούσαμε να πούμε πως είναι η χρήση της τεχνολογίας. Ο Σ9 αναφέρει χαρακτηριστικά «Στον Οδηγισμό μας έχουν μάθει να είμαστε εναντίον του ρατσισμού οπότε μαθαίνουμε να αγαπάμε όλους τους ανθρώπους. Στον Οδηγισμό είμαστε όλοι ίσοι, αυτή η αξία παραμένει αναλλοίωτη». Ο Σ5 έρχεται να προσθέσει πως «Ο Οδηγισμός είναι ένα ζωντανό παιδαγωγικό σύστημα, που εξελίσσεται συνεχώς. Σίγουρα πάντα λαμβάνεται υπόψη το κοινωνικό – πολιτικό γίνεσθαι και γι' αυτό ο Οδηγισμός παρότι υπάρχει σε 150 σχεδόν χώρες του κόσμου δεν είναι πουθενά ακριβώς ο ίδιος, όπως εξελίσσεται η κοινωνία εξελίσσεται και ο Οδηγισμός και γι' αυτό παραμένει ακόμα επίκαιρος. Όσον αφορά τις θεμελιώδεις αξίες δεν υπάρχουν αλλαγές δηλαδή πάντα η προσωπική ανάπτυξη, προσφορά, η υγεία, η

προστασία του περιβάλλοντος είναι σταθερά και αναλλοίωτα σημεία αναφοράς». Ο Σ6 προσθέτει «Όταν ξεκίνησε ο Οδηγισμός ήταν τελείως διαφορετική η κατάσταση. Θεωρητικά ο Οδηγισμός ξεκίνησε γιατί δε μπορούσαν τα κορίτσια να πάνε στους Προσκόπους, δεν υπήρχαν ούτε κοινά σχολεία. Από τότε προέκυψε η ανάγκη να γίνουν κάποιες αλλαγές, για παράδειγμα έχει αλλάξει η θέση της γυναίκας, πλέον έχουν γίνει και μικτά. Οι αξίες όμως είναι αξίες, έτσι όπως έχουν ιδρυθεί από το Λόρδο, έτσι παραμένουν». Συμπεραίνουμε, λοιπόν, πώς ο Οδηγισμός εξελίσσεται και παρακολουθεί τις αλλαγές των εποχών συμβαδίζοντας μαζί τους.

Θ) Αλλαγές στις πρακτικές του Οδηγισμού που σχετίζονται με τη σημερινή πολυπολιτισμική ελληνική κοινωνία.

Η οργάνωση του Οδηγισμού όπως μας ανέφεραν όλοι οι συνεντευξιαζόμενοι ήταν από πάντα πολυπολιτισμική. Ο Σ1 και Σ2 «‘αυτό το πολυπολιτισμικό το είχαμε ανέκαθεν’ από το 1910 που ιδρύθηκε ο προσκοπισμός. Στον Οδηγισμό μπορεί να ανήκει οποιοσδήποτε, οποιασδήποτε γλώσσας, φυλής και θρησκείας». Ο Σ3 συνεχίζει λέγοντας «Ο Οδηγισμός είναι πολυπολιτισμικός γιατί το να νιώθεις ότι ανήκεις στην πιο μεγάλη παρέα του κόσμου, διότι ο Οδηγισμός έχει παντού τα πλοκάμια του , έτσι το να νιώθεις ότι ανήκεις εκεί σε κάνει να νιώθεις πολυπολιτισμικός. Να φανταστείτε ότι η Unisef ρώτησε τον Οδηγισμό τι κάνετε εσείς και στους κύκλους σας δεν υπάρχουν ναρκωτικά(;). Αυτό είναι επιτυχία, και γιατί συμβαίνει αυτό, γιατί τα παιδιά αυτά έχουν στόχους και ιδανικά τα οποία δεν αποκτάς πουθενά αλλού». Ο Σ5 έρχεται να προσθέσει πως «Ο Οδηγισμός πάντα πρέσβευε ότι δεν υπάρχουν διαφορές στις θρησκείες, χρώματος, φυλής και αυτό συνεχίζει να πιστεύει ακόμα και σήμερα. Φυσικά στον Οδηγισμό και στις ομάδες του μπορούν να ενταχθούν πολλοί άνθρωποι, χωρίς καμία εξαίρεση, αρκεί να σέβονται».

Ο Σ6 αναφέρει «Στον Οδηγισμό ποτέ δεν υπήρχε πρόβλημα ότι κάποιος δε μπορούσε να ενταχθεί ούτως η άλλως Οδηγοί υπάρχουν σε όλο τον κόσμο. Θεωρούμαστε αδέρφια μεταξύ μας οπότε οποιαδήποτε ώρα και στιγμή οποιοσδήποτε θέλει να ενταχθεί σε οποιοδήποτε κομμάτι και σε οποιαδήποτε χώρα, εννοείται ότι μπορεί να πάει, υπάρχει ένα παράδειγμα ενός πουλιού το οποίο ήταν εδώ και έφυγε για την Αυστραλία και εντάχθηκε κανονικότητα και αντίστοιχα στον Οδηγισμό εκεί». Ο Σ8 «Ο Οδηγισμός δεν ξεκίνησε στην Ελλάδα, ξεκίνησε στην Αγγλία όπου ανέκαθεν ήταν πολυπολιτισμική

χώρα. Απλά πλέον νομίζω ότι το βιώνουμε 'το πολυπολιτισμικό' και είναι πιο εύκολο να δώσουμε παραδείγματα στα παιδιά. Με αυτό το θέμα ασχολούμασταν, απλά τώρα είναι δίπλα μας, πήγαμε από τη θεωρία στην πράξη».

Ο Σ7 «Ο Οδηγισμός, ανέκαθεν, ήταν ανοικτός στον κόσμο γενικότερα, γιατί προάγουμε την ισότητα, δηλαδή ποτέ δεν κοιτάζαμε την θρησκεία του άλλου, το χρώμα, την πεποίθηση, το κοινωνικό του υπόβαθρο, ποτέ. Ο Οδηγισμός ήταν, είναι από παλαιότερα είναι ένα σώμα και ένας φορέας ανοικτός στην πολυπολιτισμικότητα, στο φύλο, στην κοινωνία, απλώς τώρα δίνουμε περισσότερη βάση σ' αυτό το πράγμα, γι' αυτό ίσως το έχουμε ονομάσει έτσι. Εμείς από παλαιότερα το λέγαμε ότι είμαστε όλοι ίσοι, υπήρχε από πάντα, απλά εμείς τώρα το λέμε πολυπολιτισμικότητα. Στον Οδηγισμό δεν έχει αλλάξει κάτι, όλοι έχουν ρόλο και θέση μέσα στο σώμα μας». Ο Σ9 «Στον Οδηγισμό μας έχουν μάθει να είμαστε εναντίον του ρατσισμού οπότε μαθαίνουμε να αγαπάμε όλους τους ανθρώπους, στον Οδηγισμό είμαστε όλοι ίσοι». Κλείνοντας ο Σ10 μιλώντας ως παιδί που ανήκει σε ένα Κλάδο και όχι ως Στέλεχος μας αναφέρει «Στον Οδηγισμό δεν υπάρχει κάποιος περιορισμός στην διαφορετικότητα, μπορεί να έρθει οποιοδήποτε παιδί, όλοι είμαστε ενωμένοι. Στην περίπτωση που κάποιο παιδί δεχθεί ρατσιστική συμπεριφορά από κάποιο άλλο παιδί θα του μιλήσουν τα Στελέχη και θα θυμίσουν τις αξίες του Οδηγισμού». Ο Οδηγισμός δεχόταν από τις απαρχές της ίδρυσής του την διαφορετικότητα, γι' αυτό και σέβεται την διαφορετικότητα και ιδιαιτερότητα του κάθε ανθρώπου.

Ι) Α) Η ύπαρξη παιδιών από άλλες χώρες και θρησκείες ανάμεσα στα μέλη – στελέχη του Οδηγισμού, Β) Πως λαμβάνεται υπόψη το διαφορετικό στοιχείο καταγωγής, θρησκείας και γλώσσας στον Οδηγισμό.

Ο Οδηγισμός από τις απαρχές της Ίδρυσης του δεχόταν στους κόλπους του άτομα από διαφορετικά πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα. Ο Σ3 αναφέρει «Ο Οδηγισμός δέχεται στους κόλπους του παιδιά από όλες τις φυλές, από όλες τις θρησκείες, από όλες τις κοινωνικές τάξεις και δεν κάνει κανένα διαχωρισμό». Μία σημαντική αναφορά παρουσιάζει ο Σ4 που μας μιλά για την Ελλάδα και την επαφή της με τη διαφορετικότητα «Στην Ελλάδα οι άνθρωποι δεν είχαν τόσες σχέσεις με ανθρώπους που είναι άλλων θρησκευμάτων και φυλών. Πλέον ο Οδηγισμός ανοίγει την αγκαλιά του, έτσι τα παιδιά και όλοι μας ερχόμαστε σε επαφή με αυτούς τους

ανθρώπους. Επομένως, ορισμένες ιδέες και απόψεις που είχαν καλλιεργηθεί είτε στην οικογένεια μας είτε στο σχολείο είτε στις παρέες μας είτε στον επαγγελματικό χώρο για τη διαφορετικότητα αρχίζουν πλέον και αλλάζουν, το λεξιλόγιο μας αλλάζει καθώς και η γνώμη και οι απόψεις μας». Μάλιστα ο Σ4 συνεχίζει και κάνει μία αναφορά για ένα θέμα της εποχής μας το οποίο είναι η εισροή μεταναστών στη χώρα μας λέγοντας «Τώρα που ήρθαν τόσα караβάνια στην Ελλάδα ο Οδηγισμός ήταν πρωτοπόρος, επισκέφτηκε τα νησιά μας (τη Μυτιλήνη, τη Χίο και άλλα) και εδώ στο Βόλο που υπάρχουν διάφοροι χώροι που φιλοξενούνται, προσφέρεται υλική βοήθεια αλλά και βοήθεια ψυχικής ανάτασης, κυρίως στα παιδιά μέσω του παιχνιδιού, της ζωγραφικής της συζήτησης όλα αυτά νομίζω πως είναι θετικά». Ο Σ5 έρχεται να συμπληρώσει λέγοντας «Στις βασικές αξίες του Οδηγισμού είναι ότι δέχεται όλα ανεξαιρέτως τα παιδιά σαν παιδιά και όλα ανεξαιρέτως τα στελέχη σα στελέχη με την προϋπόθεση βέβαια ότι σέβονται τον Νόμο και την Υπόσχεση. Η αναφορά που γίνεται παραδείγματος χάριν στην θρησκεία 'λέει ότι πιστεύω στο θεό' χωρίς να αναφέρει ξεκάθαρα πιο θεό. Πολύ συχνά στις τελετές γίνεται συμβαίνει να γίνεται και κάτι που αφορά τη χριστιανική θρησκεία, όμως όταν σε μία ομάδα υπάρχουν και άλλα παιδιά διαφορετικού θρησκευόμενου, τότε μπορεί να γίνει κάτι παράλληλο, να γίνουν και τα δύο, να μη γίνει κάτι, μπορούν να γίνουν τα πάντα. Κανένας δεν αποκλείεται από αυτό και κανένας δεν πιέζεται στο να συμμετέχει σε κάτι όταν αυτό δεν είναι στα πιστεύω του». Ο Οδηγισμός σέβεται τη διαφορετικότητα, γι' αυτό κανένας δεν αποκλείεται ή πιέζεται να συμμετέχει σε κάτι που δεν πιστεύει ή δε συμφωνεί για θρησκευτικούς ή οτιδήποτε άλλο λόγους. Ο Οδηγισμός ενθαρρύνει τη διαφορετικότητα. Αναφέρει ο Σ6 «Ο Οδηγισμός οργανώνει διάφορες εκδηλώσεις, βασισμένες στο παιχνίδι όπου παρουσιάζονται οι πολιτισμοί, οι θρησκείες, οι γλώσσες και οι καταγωγές διαφορετικών ανθρώπων». «Ο Οδηγισμός μας βοηθάει να είμαστε πιο κοινωνικοί και να μαθαίνουμε να συνεργαζόμαστε μεταξύ μας» συμπληρώνει ο Σ9. Ακόμα, ο Σ8 σημειώνει «Νομίζω πως όχι, δεν έχουν γίνει αλλαγές γιατί υπήρχε αυτή η έννοια του πολυπολιτισμικού από παλαιότερα, επειδή ο Οδηγισμός δεν ξεκίνησε στην Ελλάδα, ξεκίνησε στην Αγγλία όπου ανέκαθεν ήταν πολυπολιτισμική χώρα. Απλά πλέον νομίζω ότι το βιώνουμε 'το πολυπολιτισμικό' και είναι πιο εύκολο να δώσουμε παραδείγματα στα παιδιά. Με αυτό το θέμα ασχολούμασταν, απλά τώρα είναι δίπλα μας, πήγαμε από τη θεωρία στην πράξη». Κλείνοντας ο Σ10 λέει χαρακτηριστικά «Αν κάποιο παιδί εγκατασταθεί σε μία χώρα του εξωτερικού και υπάρχει εκεί Οδηγικό κέντρο, τα μέλη εκεί θα το βοηθήσουν γιατί ενωνόμαστε μεταξύ μας. Έτσι και εμείς αν έρθει κάποιο

παιδί από το εξωτερικό και χρειαστεί τη βοήθεια μας, θα την προσφέρουμε και θα του ανοίξουμε την αγκαλιά μας». Τα Στελέχη, λοιπόν, μας μιλούν για τον Οδηγισμό και βλέπουμε την αγάπη και την αποδοχή των Οδηγών στη διαφορετικότητα.

Κ) Βασική και σημαντική η ύπαρξη του οδηγισμού στην ελληνική κοινωνία.

Μιλώντας με τους Οδηγούς για το ρόλο και την ύπαρξη του Οδηγισμού στην ελληνική κοινωνία, αντλούμε πληροφορίες για την βαρύνουσα σημασία που διαδραμάτισε ο Οδηγισμός από τις απαρχές της ίδρυσης του, τόσο για τα ενεργά μέλη του όσο και για την ελληνική πραγματικότητα. Ξεκινώντας από τους ηλικιακά μεγαλύτερους Οδηγούς, πληροφορούμαστε ότι στο παρελθόν, στα πρώτα χρόνια ίδρυσης του ο Οδηγισμός διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο όπως αναφέρει ο Σ1 και Σ2 *«Τουλάχιστον στα δικά μου χρόνια και μέχρι τώρα έπαιξε πολύ καθοριστικό ρόλο ο Οδηγισμός. Σπουδαίοι γονείς, σπουδαίοι επιστήμονες, σπουδαίες εργαζόμενες μητέρες. Οι κοπέλες του Οδηγισμού ξεχώριζαν, δηλαδή, σε καμία υπηρεσία έλεγαν αν είναι Οδηγός δεν χρειάζονται άλλες πληροφορίες, είχε εδραιωθεί η αντίληψη ότι στον Οδηγισμό είναι κοπέλες 'σουσταρισμένες και μυαλωμένες', υπήρχε αξιοπιστία. Σήμερα, νομίζω ότι προσπαθούμε, αλλά είναι τόσα πολλά πράγματα που δίνει η κοινωνία στα παιδιά που έχουν και άλλες ενασχολήσεις. Τότε, στα δικά μου τα χρόνια δεν υπήρχε και τίποτα άλλο. Έτσι ο Οδηγισμός ήταν το 'άπαν', από την καλή πράξη, την εκδρομή, τις γιορτές, τους μασκαράδες, τα σατιρικά, ήταν τα πάντα μία μικρή – μεγάλη ζωή»*. Με την ύπαρξη και ίδρυση του Οδηγισμού καθώς και του προσκοπισμού αναφέρει ο Σ4 *«Νομίζω ότι είναι πολύ θετική η ύπαρξη του Οδηγισμού και του Προσκοπισμού, από τότε που δημιουργήθηκαν τα σώματα, τα παιδιά και τα άτομα που βρέθηκαν κάτω από αυτή τη σκέπη ενώθηκαν, συνεργάστηκαν, συζήτησαν και είναι πάντοτε μαζί μέχρι τα βαθιά τους γεράματα, έχουμε πολλά τέτοια παραδείγματα»*. Ο Οδηγισμός αποτελούσε τη μοναδική εξωσχολική δραστηριότητα στην οποία τα παιδιά είχαν τη δυνατότητα συμμετοχής ο Σ4 συμπληρώνει *«Βοήθησε τα άτομα πριν από πολλά χρόνια, που οι εποχές ήταν πιο δύσκολες και δεν ήμασταν εύποροι, ένωσε άτομα, δημιούργησε ανθρώπους που έχουν στόχους, καλλιέργησε αρετές και φιλίες και αυτό συνεχίζει να γίνεται μέχρι τώρα»*. Ο Σ5 *«Σήμερα, βέβαια, παρόλο που υπάρχει πληθώρα δραστηριοτήτων, ο Οδηγισμός εξακολουθεί να υφίσταται και να έχει ενεργά μέλη, καθώς τις αξίες που μεταφέρει δύσκολα θα μεταφερθούν από αντίστοιχες*

δραστηριότητες όπως τον αθλητισμό, καθώς όπως σημειώνει ο Σ5 «στον αθλητισμό δεν θα μάθει κάτι άλλο πέραν του συγκεκριμένου αθλήματος». Κλείνοντας σημειώνει πως «Θεωρώ ότι ο Οδηγισμός είναι πάντα επίκαιρος, πάντα τόσο εύκολα προσβάσιμος, πάντα εξελίσσεται ώστε να συμβαδίζει με την εποχή».

Ο Οδηγισμός δίνει τη δυνατότητα στα παιδιά να έρθουν σε επαφή με πολλά διαφορετικά αντικείμενα και να αποκτήσουν καινούργιες εμπειρίες. Ο Σ7 αναφέρει «Το πιστεύω ακράδαντα ότι είναι ένα πάρα πολύ σημαντικό κομμάτι γιατί δίνει ευκαιρίες στα παιδιά και στους νέους να κάνουν πάρα πολλά πράγματα. Να προκαλέσουν τους εαυτούς τους σε νέες περιπέτειες και να αποκτήσουν εμπειρίες, να αποκτήσουν εμπιστοσύνη στο εαυτό τους και στις ικανότητες τους, να αναπτύξουν δικό τους προσωπικό σύστημα αξιών ώστε να δίνουν νόημα και κατεύθυνση στη ζωή τους, να αναπτύξουν θετικές σκέψεις, να γίνουν ικανοί, να παίρνουν αποφάσεις δικές τους, να κάνουν νέες φιλίες και να διασκεδάσουν το οποί μου φαίνεται πως έχουν ξεχάσει να κάνουν τα παιδιά με όλα αυτά που γίνονται έχουν ξεχάσει το ρόλο τους, το να είναι παιδί. Αυτό είναι πολύ σημαντικό, γι' αυτό όταν πηγαίνουμε στον Οδηγισμό καλό θα ήταν να αφήνουμε όλα αυτά τα ταμπού, τους κανόνες, το σχολείο και να γινόμαστε πάλι παιδιά. Εδώ δεν έχει σημασία αν θα φοράω το τάδε ρούχο, αν θα έχω το τάδε κινητό, αν θα είναι έτσι τα μαλλιά μου, τα ξεχνάμε όλα αυτά και πάμε να περάσουμε καλά. Γι' αυτό μου αρέσει ο Οδηγισμός γιατί μπορούμε να είμαστε ο εαυτός μας». Βλέπουμε, λοιπόν, πως ένας Οδηγός συνεχώς μαθαίνει και εξελίσσεται.

Ο Σ8 απαντάει «Ναι, φυσικά θεωρώ σημαντική την ύπαρξη του Οδηγισμού και του Προσκοπισμού αντίστοιχα. Αρχικά, γιατί είναι μία ωραία ' απλή λέξη το ωραία' ασχολία για τα παιδιά μέσα στο Σαββατοκύριακο. Αντί να κλείνονται μπροστά στην τηλεόραση και τα βίντεο παιχνίδια, να βγαίνουν να γνωρίζουν κόσμο ή να κάνουν φιλίες, να γνωρίζουν τη φύση, να προσφέρουν , να κοινωνικοποιούνται, να αυτοδιοικούνται, να μαθαίνουν πώς να ζουν μόνα τους μακριά από τους γονείς τους». Ο Σ9 σημειώνει «Ζούμε σε μία κοινωνία που είναι πολύ δύσκολο να κάνει κάποιος κάτι μόνος του. Ο Οδηγισμός μας βοηθάει να είμαστε πιο κοινωνικοί και να μαθαίνουμε να συνεργαζόμαστε μεταξύ μας». Κλείνοντας ο Σ10 μας μιλάει για τον Οδηγό λέγοντας «Ένας Οδηγός δεν κάθεται με τα χέρια σταυρωμένα προσφέρει για το κοινωνικό καλό και στη φύση και στον συνάνθρωπο».

Λ) Σημαντική η προσφορά της κατασκήνωσης στα παιδιά και στα στελέχη.

Οι συνεντευξιαζόμενοι μίλησαν για την κατασκήνωση με περίσσεια αγάπη, καθώς η κατασκήνωση είναι για τους Οδηγούς πολύ σημαντική, είναι όπως ανέφεραν οι Οδηγοί το επιστέγασμα της Οδηγικής χρονιάς. Με την κατασκήνωση όλοι οι Οδηγοί δένονται περισσότερο μεταξύ τους, όπως μας εξιστορούν οι Σ1 και Σ2 *«Φεύγαμε από το σπίτι μας, και μέναμε σε σκηνές πολύ ωραίες αναμνήσεις. Φυλούσαμε σκοπιές μόνες μας, εμείς φοβόμασταν περισσότερο. 'Θυμάμαι ένα βράδυ ήμασταν σε μία κατασκήνωση στο Χορευτό, ήταν μία κοπέλα σκοπιά και κάτι κουνήθηκε πίσω από τους θάμνους και τρόμαζαν. Είχε αναστατωθεί όλη η κατασκήνωση, όλες οι κοπέλες είχαν κοντάρια στα χέρια, τρέχανε και κυνηγούσαν το γαϊδουράκι που είχε κουνηθεί'.* Έχουμε πάρα πολλές αναμνήσεις, ταξίδια, πολλά ταξίδια γιατί οι γονείς μας δε μας αφήναν να πάμε. Στο εξωτερικό πρώτη φορά με τον Οδηγισμό πήγαμε. Στις κατασκηνώσεις, εκεί αναπτύξαμε τη φιλία μας και είμαστε ακόμα φίλες, καλύτερα από αδερφές, πενήντα - εξήντα χρόνια φιλίας, αυτό το θεωρούμε ευλογία». Οι κατασκηνώσεις παλαιότερα ένωσαν τους ανθρώπους και δημιούργησαν στενούς δεσμούς φιλίας ανάμεσα τους. Αναφέρει ο Σ4 *«Νομίζω ότι είναι πολύ βασική αυτή η περίοδος της κατασκήνωσης γιατί εκεί τα παιδιά απελευθερώνονται, δεν είναι το δίωρο του Σαββάτου που βρίσκονται στην εστία και θα δουν πάλι τους γονείς και θα παν στο σπίτι, ζουν μία εβδομάδα περίπου σε σκηνές, στη φύση, μακριά από το περιβάλλον της πόλης, του σπιτιού τους και του δωματίου τους, συμβιώνουν μέσα στη σκηνή με άλλα άτομα οπότε εφαρμόζουν όλα αυτά τα οποία μαθαίνουν και γνωρίζουν και συζητούν κατά τη διάρκεια του χρόνου μέσα στις ομάδες». Ο Σ3 συμπληρώνει *«Η κατασκήνωση είναι το επιστέγασμα όλης της δουλειάς του χρόνου. Το παιδί που ζει στην κατασκήνωση, ζει την περιπέτεια, ζει την ομαδική ζωή, ζει την αγάπη στη φύση, ζει τη δημιουργία όλα αυτά μέσα σε δέκα μέρες και φεύγει με υπέροχες αναμνήσεις. Έχει μάθει να σέβεται το περιβάλλον τα αφήνει όλα πίσω του τέλεια, όπως τα βρήκε και καλύτερα».**

Με τη συμμετοχή στην κατασκήνωση όπως αναφέρει ο Σ5 αξιολογείς διαφορετικά τη ζωή, *«Η κατασκήνωση είναι πολύ βασικό και αναπόσπαστο κομμάτι του Οδηγικού προγράμματος Η κατασκήνωση εξυπηρετεί άλλωστε και το βασικό στόχο του Οδηγισμού που είναι η ζωή στη φύση, οπότε δε νοείται κάποιος που μετέχει ενεργά στην οργάνωση να μην συμμετέχει σε καλοκαιρινή κατασκήνωση. Δίνει την ευκαιρία στα παιδιά να αυτονομηθούν, δίνει ευκαιρία στα στελέχη να δείξουν μ το παράδειγμα*

τους τι συμβαίνει ακριβώς και να ζήσουν όλοι μαζί λίγο μακριά από όλα αυτά που μας αποσπώνε από τις αξίες μας, η τηλεόραση, τηλέφωνα, μέσα κοινωνικής δικτύωσης κτλ. Με τη συμμετοχή στην κατασκήνωση αξιολογείς διαφορετικά τη ζωή γι' αυτό θεωρώ ότι είναι τεράστιο κομμάτι». Η κατασκήνωση είναι το επιστέγασμα όλης της χρονιάς συνεχίζει ο Σ6 «Τα παιδιά αυτονομούνται σαν παιδιά, βλέπουν τις αντοχές τους, ανεξαρτητοποιούνται, τρώνε μόνα τους, πηγαίνουν τουαλέτα μόνα τους, πλένονται, φροντίζουν τα πράγματα τους, συμπεριφορές που δεν τις έχουν στο σπίτι τους. Οπότε να είναι σημαντικό. Η κατασκήνωση είναι το επιστέγασμα όλης της χρονιάς εκεί πέρα τα παιδιά μαθαίνουν, 'το ζουν' κανονικότητα από την αρχή μέχρι το τέλος».

Ο Σ8 συνεχίζει «με την κατασκήνωση κλίνει μία χρονιά στην οποία έχεις δουλέψει με τα παιδιά, περνάς, λοιπόν, μία εβδομάδα είκοσι τέσσερις ώρες με τα παιδιά εκπαιδεύεις εκπαιδεύεσαι, γνωρίζεις γνωρίζεσαι καλύτερα. Είναι πολύ σημαντική την κατασκήνωση και θεωρώ ότι είναι εμφανής και η απουσία της όταν δεν υπάρχει». Ο Σ9 «Έχω πάει κατασκήνωση είκοσι δύο φορές, καθώς η μαμά μου με έπαιρνε μαζί της από δύο ετών μέχρι σήμερα. Κάποια καλοκαίρια, μάλιστα, πήγαινα δυο φορές κατασκήνωση (πήγαινα με την ομάδα μου και με την ομάδα της μητέρας μου). Η κατασκήνωση πιστεύω ότι είναι η ευκαιρία να 'δείξεις' τι έχεις μάθει όλη τη χρονιά και όλα αυτά τα χρόνια στον Οδηγισμό». Συμπεραίνουμε, λοιπόν, πως η κατασκήνωση είναι πολύ σημαντική για τους Οδηγούς.

Μ) Η προσφορά του Οδηγισμού ως κομμάτι της ζωής κάθε Οδηγού.

Σε αυτή την ερώτηση οι συνεντευξιαζόμενοι μας μίλησαν για την προσφορά και τη σημασία του Οδηγισμού στη ζωή τους. Ο κάθε συνεντευξιαζόμενος απάντησε με το δικό του μοναδικό τρόπο. Ο Σ1 και Σ2 αναφέρουν χαρακτηριστικά «Οτι είμαι το χρωστάω στον Οδηγισμό και στους γονείς μου, αλλά καθοριστικά στον Οδηγισμό». Ο Σ3 συνεχίζει «Ο Οδηγισμός, συγκινούμαι που το σκέφτομαι, με βοήθησε να γίνω ένα άτομο που να αντικρίζω τους άλλους σαν να είναι ίδιοι, ήμουν ένα δειλό παιδί και εκεί ανακάλυψα ικανότητες που δεν τις ήξερα στον εαυτό μου. Έγινε τρόπος ζωής, η αγάπη για τους φίλους μου, η προσφορά. Μου αρέσει να προσφέρω, να κάνω μία καλή πράξη κάθε μέρα που μας λένε, αυτό το κάνω χωρίς να το καταλάβω, βλέπω κάτι και αμέσως προτίθεμαι να βοηθήσω. Νομίζω ότι μου γέμισε τη ζωή μου και με έκανε έναν άνθρωπο καλύτερο». Ο Σ4 «Μου έχει δώσει φίλους. Με βοήθησε να γνωρίσω τον εαυτό μου όσο το δυνατό περισσότερο, να μπορώ να στέκομαι σε οποιοδήποτε χώρο, να λέω την

άποψη μου, να την τεκμηριώνω και βέβαια να γνωρίσω ανθρώπους από διαφορετικές πόλεις και σε όλα τα μήκη και πλάτη της γης». Ο Σ5 «Εγώ θεωρώ ότι ένα πάρα πολύ μεγάλο κομμάτι της προσωπικότητάς μου, του τρόπου που αντιμετωπίζω τη ζωή, του τρόπου που αντιμετωπίζω τους ανθρώπους και τις ανθρώπινες σχέσεις, τον τρόπο που έγινα μητέρα, τον τρόπο που δουλεύω, τον τρόπο που χτίζω τις φιλίες μου, τον τρόπο που να μπορώ να ηγούμαι αλλά και να ακολουθώ οδηγίες είναι πραγματικά κέρδος από τον Οδηγισμό, το να συνεργάζομαι σε μία ομάδα για ένα κοινό καλό χωρίς απαραίτητως να είναι άμεσα το δικό μου». Ο Σ6 «Ο Οδηγισμός μου έχει προσφέρει πολλά. Θεωρώ ότι με έχει βοηθήσει πολύ, δε μπορώ να πω κάτι συγκεκριμένο, δεν είναι κάτι συγκεκριμένο, είναι όλα μαζί, είναι η νοοτροπία, είναι στυλ ζωής, είναι ήθος ζωής. Το δώσε χέρι, το Νόμο την Υπόσχεση, προσπαθείς να τα τηρείς, όπως λέμε εμείς οι Οδηγοί μία φορά Οδηγός, πάντα Οδηγός».

Ο Σ7 «Ευγνωμονώ για εκείνη τη μέρα που με πήγε η μαμά μου εκεί. Εγώ ήμουν ένα μικρό παιδί που ήμουν κλεισμένη στον εαυτό μου, δεν είχα κοινωνικοποιηθεί, ήμουν μονίμως στο σπίτι με τη μαμά μου. Στην μικρή μου ηλικία αυτό που έκανα ήταν να ζωγραφίζω σε ένα χαρτί, αποφάσισε λοιπόν η μαμά μου να με πάει στον Οδηγισμό και ξεκινώντας στην πρώτη δευτέρα δημοτικού να πηγαίνω στα πουλιά, ανοίγεται ένα καινούργιο μέλλον μπροστά μου, όπου βγήκα από το 'καβούκι' μου, ξεκίνησα να κάνω κάτι για τον εαυτό μου, άρχισα να αποκτώ ηγετικές ικανότητες, ξεκίνησα σιγά σιγά να ανοίγομαι προς τα έξω, να παίρνω πρωτοβουλίες, να παίρνω μέρες σε εκδρομές σε κατασκηνώσεις, να κάνω πράγματα, έγινα ένας άνθρωπος πολύ δημιουργικός άνθρωπος. Τώρα, πόσο με έχει βοηθήσει στα 33 μου ο Οδηγισμός 'θα σου πω ότι έχω αποκτήσει πάρα πολύ καλούς φίλους και φίλους αληθινούς, με όλη τη σημασία της λέξεως φιλίας. Έχω ζήσει καταστάσεις και έχω αποκτήσει εμπειρίες που δε θα μου δινόταν στη ζωή η ευκαιρία να τα κάνω».

Ο Σ8 «Αρχικά ως μοναχοπαιδί όταν ξεκίνησα μου έδωσε φίλους, μου έδωσε μία πολύ ωραία παρέα που ανυπομονούσα κάθε Σαββατοκύριακο να πάω να βρω να παίξω, να περάσουμε ωραία και να γελάσουμε με τα οποία παιδιά ακόμα αν βρεθούμε στο δρόμο χαιρετιόμαστε και ανταλλάσσουμε κάποιες κουβέντες, με άλλους είμαστε ακόμα πάρα πολύ καλοί φίλοι. Μεγαλώνοντας επίσης μου έδωσε πάρα πολλές φιλίες, μου έμαθε να προσφέρω, να ζω στη φύση, να ζω μακριά από τη μαμά και το μπαμπά, να αυτοδιοικούμαι από τα πιο απλά να φτιάχνω μόνη μου τη βαλίτσα και το σακίδιο μου και να ξεχωρίζω τα βρώμικα από τα καθαρά ρούχα και πώς να πλένω τα δόντια

μου μέχρι το πιο δύσκολο, σύνθετο ας πούμε, το ότι μπορώ να λέω τη γνώμη μου ελεύθερα αλλά πρέπει να δεχτώ και τις συνέπειες ή και το πώς θα το πω, δε μπορώ να αραδιάζω τις λέξεις χωρίς αρχή μέση και τέλος, αυτό το να είμαι έτοιμος, το να προσφέρω και να είμαι εθελοντής όχι μόνο για εκείνες τις δυο ώρες της συγκέντρωσης ή της εφτά μέρες της κατασκήνωσης αλλά γενικά».

Ο Σ9 «Έχω κάνει πολλούς φίλους από πολλές περιοχές της Ελλάδας, έχω μάθει να είμαι πιο κοινωνικός, να προσέχω το περιβάλλον και να μην πετάω σκουπίδια κάτω γιατί ξέρω ότι μπορεί να χρειαστεί να τα μαζέψω εγώ (γέλια). Ζούμε σε μία κοινωνία που είναι πολύ δύσκολο να κάνει κάτι κάποιος μόνος του, γι' αυτό είναι πιο ωραίο να έχεις τη δική σου ομάδα». Κλείνοντας ο Σ10 μας αναφέρει «Με έχει βοηθήσει στον χαρακτήρα μου, να είμαι ευγενική στους γύρω μου, να βοηθάω τους συνανθρώπους, να είμαι εθελόντρια σε μικρή ηλικία να βοηθάω στο σχολείο όταν με χρειάζεται κάποιος καθηγητής ή μαθητής. Ο Οδηγισμός με δίδαξε να μην ρυπαίνω τη φύση, να προστατεύω τα περιβάλλον. Με έμαθε να είμαι καλός άνθρωπος».

3.5 Προσωπική εμπειρία από τη συμμετοχή στο Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού:

Κλείνοντας την παρούσα έρευνα θα ήθελα να αναφέρω πως η ίδια γνώρισα τον Οδηγισμό κατά τη διάρκεια των σπουδών μου στην πόλη του Βόλου. Σε επαφή με έφερε μια κοπέλα που γνώριζα, δε θα ξεχάσω εκείνη τη μέρα. Πήγα στην Εστία της Μεγάλης Οδηγού και εκεί ήταν συγκεντρωμένα όλα τα Στελέχη των Κλάδων καθώς είχαν συμβούλιο. Είχαν σχηματίσει ένα κύκλο με τις καρέκλες, πήρα και εγώ μια καρέκλα και κάθισα στον κύκλο. Τα Στελέχη από την πρώτη στιγμή με αγκάλιασαν και με δέχτηκαν στην ομάδα τους. Την ίδια μέρα μου ζητήθηκε να αποφασίσω πιο Κλάδο θα ήθελα να ακολουθήσω. Αν και ως νηπιαγωγός θα έπρεπε να επιλέξω των κλάδο των Αστεριών, εντάχθηκα στον Κλάδο των Πουλιών. Αφορμή για την ένταξη μου στον Κλάδο αποτέλεσε η πολύ καλή μου φίλη πλέον Ασημένια, η οποία ήταν Αρχηγός του Κλάδου Πουλιών. Ξεκίνησα, λοιπόν, να πηγαίνω στις συγκεντρώσεις και να έρχομαι σε επαφή με τα παιδιά καθώς και με τις διάφορες δράσεις του Κλάδου μας. Οι δύο ώρες συγκέντρωσης μια φορά την εβδομάδα μου πρόσφεραν πολλά θετικά συναισθήματα και εμπειρίες τα οποία χαρακτήθηκαν στη μνήμη μου. Η Αρχηγός μου πίστευε σε εμένα και με ενθάρρυνε συνεχώς, ενώ εγώ φοβόμουν να αναλάβω πρωτοβουλίες η ίδια με παρότρυνε και με βοήθησε πάρα πολύ στην επαφή με τα παιδιά και τον Οδηγισμό. Θυμάμαι, μία φορά θα έπρεπε να

απουσιάσει από τη συγκέντρωση, γι' αυτό ανέλαβα να την κάνω μόνη μου, είχα πολύ άγχος εκείνη τη μέρα. Τελικά, όλα πήγαν καλά, συγκεντρωθήκαμε με τα παιδιά για δύο ώρες, παίξαμε, τραγουδήσαμε, γελάσαμε, δε κατάλαβα πως πέρασαν οι ώρες. Στο τέλος της συγκέντρωσης ένιωσα πολλά αισθήματα ανακούφισης – χαράς - ικανοποίησης, καθώς τα κατάφερα, ένιωσα Οδηγός. Μέσα από αυτή τη συγκέντρωση, ένιωσα τη σημαίνει να προσφέρεις και να σου ανταποδίδουν χαμόγελα. Εδώ θα ήθελα να αναφερθώ στα Στελέχη του Οδηγισμού, τα οποία με δική τους προσπάθεια και μόχθο αγωνίζονται και προσπαθούν για το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα που μπορούν να προσφέρουν στα παιδιά. Κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων ήρθα σε επαφή με στελέχη του Οδηγισμού και τότε κατάλαβα τη σημαίνει να έχεις τι σκέψη και το του να είσαι Οδηγός. Οι άνθρωποι αυτοί οργανώνουν τι ζωή τους και τη σκέψη με διαφορετικό τρόπο. Ιδιαίτερα τα μεγαλύτερα στελέχη που έζησαν σε άλλες εποχές και «είδαν» διαφορετικές εκφάνσεις του Οδηγισμού, «βίωσαν τον Οδηγισμό διαφορετικά», με αποτέλεσμα να έχουν έναν ιδιαίτερο τρόπο σκέψης, μία ευγενική καταγωγή και συμπεριφορά. Όλα αυτά τα ιδανικά και το πνεύμα παρατήρησα ότι υπήρχε σε όλα τα μέλη, ακόμα και τα δύο παιδιά που δεν είναι ακόμα στελέχη μιλούσαν διαφορετικά από τα παιδιά της εποχής, είχαν έναν διαφορετικό τρόπο σκέψης.

Ο Οδηγισμός, λοιπόν, φέρει αξίες, πιστεύω, πεποιθήσεις και προβάλλει ένα διαφορετικό τρόπο ζωής. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα όποιος ενταχθεί μία φορά στους κόλπους να ανήκει για πάντα εκεί, καθώς «Μία φορά Οδηγός, πάντα Οδηγός».

Κεφ. 4^ο : Συμπεράσματα

Τα συνεντευξιαζόμενα μέλη του Οδηγισμού ανήκουν σε διαφορετικές ηλικιακές κλίμακες, επομένως και σε διαφορετικές χρονικές περιόδους. Όπως προαναφέρθηκε ο Οδηγισμός από τις απαρχές της ίδρυσής του δεχόταν στους κόλπους του όλους τους ανθρώπους που ήθελαν να έρθουν σε επαφή με το Σώμα. Όταν ιδρύθηκε η πρώτη ομάδα από την Ειρήνη Καλλιγά, άνοιξε ο δρόμος προς έναν διαφορετικό τρόπο ζωής και σκέψης, δυο από τα συνεντευξιαζόμενα μέλη ανήκαν στις πρώτες ομάδες ίδρυσης. Μας εξηγούν πόσο διαφορετικά άρχισαν να οργανώνουν τον τρόπο ζωή τους, να μεταβάλλουν το χαρακτήρα τους και να διαμορφώνουν τα στοιχεία της προσωπικότητά τους. Σημαντική, λοιπόν, η ύπαρξη το Οδηγισμού για εκείνη την εποχή.

Επιπλέον, κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων παρατηρήσαμε ότι τα μέλη του Οδηγισμού που συμμετείχαν στην έρευνα μας, ταξινομούνται σε τρεις διαφορετικές χρονικές περιόδους. Χωρίζονται σε τρεις δεκαετίες, τη δεκαετία του 1950 τα μέλη εκείνης της δεκαετίας που αποτελούν ιδρυτικά Στελέχη του Σ.Ε.Ο του Τοπικού Τμήματος Βόλου, μας μιλούν για τον Οδηγισμό με συγκίνηση και ποικίλα αισθήματα, καθώς η προσφορά του Οδηγισμού στη ζωή τους, τους χάραξε μια διαφορετική πορεία στη μετέπειτα εξέλιξη τους. Όπως σημείωσαν τα ιδρυτικά στελέχη, με τον Οδηγισμό πραγματοποίησαν τα πρώτα τους ταξίδια, έζησαν για πρώτη φορά μακριά από το σπίτι τους πηγαίνοντας κατασκήνωση. Ακόμα, ακολουθεί η δεκαετία του 1970-1980 πρόκειται για Στελέχη που είναι μέχρι σήμερα ενεργά. Τα Στελέχη αυτής της εποχής ήρθαν σε επαφή με τον Οδηγισμό και συνδέθηκαν μαζί του με διαφορετικούς τρόπους. Ήταν μια επιλογή για τα στελέχη, καθώς εντάχθηκαν από μικρή ηλικία, είχαν την δυνατότητα να συμπεριφέρονται πολύ διαφορετικά απ' ότι στο σχολείο, μπορούσαν να παίζουν παιχνίδια, να κάνουν διάφορες δράσεις, να έρχονται σε επαφή με το περιβάλλον, να γνωρίζουν τον εαυτό τους καλύτερα, γενικότερα να ζουν με έναν διαφορετικό τρόπο ζωής. Μάλιστα, τα περισσότερα στελέχη μύησαν τα παιδιά τους και τα εγγόνια τους στο Σώμα. Έπειτα, η τελευταία δεκαετία είναι του 1999-2000. Πρόκειται, για συνεντευξιαζόμενα μέλη που ανήκουν ακόμα σε κλάδους και είναι εκπαιδευόμενοι. Τα μέλη, μας μίλησαν για τη σημασία του Οδηγισμού, την επαφή που τους προσφέρει με τη φύση, τον τρόπο ζωής και συμπεριφοράς που τους μεταφέρουν τα στελέχη, τα οποία συντελούν στον διαφορετικό τρόπο οργάνωσης της σκέψης, των συναισθημάτων και της ζωής τους.

Τα συνεντευξιαζόμενα μέλη μας μιλούν για την πρώτη τους επαφή με τον Οδηγισμό. Τα περισσότερα μέλη εντάχθηκαν στο Σώμα στην ηλικία των επτά – οκτώ χρονών. Αρχικά, να αναφέρουμε πως τρία από τα συνεντευξιαζόμενα μέλη αποτελούν ιδρυτικά μέλη του Οδηγισμού του Τοπικού Τμήματος Βόλου, καθώς εντάχθηκαν στο Σώμα τη δεκαετία του 1950. Τα Στελέχη μας μιλούν για τον Οδηγισμό του 1950, πόσο τους βοήθησε να εξελιχθούν, να κοινωνικοποιηθούν, να αυτονομηθούν και να μάθουν να επιβιώνουν μόνες τους μέσω των κατασκηνώσεων και των εκδρομών. Εδώ να σημειώσουμε πόσο σημαντικό ρόλο διαδραμάτισε η ύπαρξη της κατασκήνωσης στη ζωή των Οδηγών, τους παρείχε την δυνατότητα να ανακαλύψουν πτυχές τους εαυτού τους και να ζήσουν αξέχαστες εμπειρίες.

Τα στελέχη μας εξηγούν πως αφορμή για την ένταξη τους στο Σ.Ε.Ο. αποτέλεσαν σε κάποιες περιπτώσεις οι γονείς τους, που θέλησαν τα παιδιά τους να ενταχθούν σε μία ομάδα διαφορετική από αυτή του σχολείου. Ορισμένοι μας εξηγούν πως ήταν ήδη ενεργά μέλη με αποτέλεσμα να εντάξουν και τα παιδιά τους, ή μέλη της οικογένειας τους ήταν ενεργά και τους έδωσαν το έναυσμα και τη θέληση να ενταχθούν και αυτοί. Οι αξίες του Οδηγισμού μεταφέρονται από γενιά σε γενιά, μια χαρακτηριστική φράση που χρησιμοποιούν οι Οδηγοί είναι « Μία φορά Οδηγός, πάντα Οδηγός», έτσι και οι αξίες, μεταφέρονται αναλλοίωτες στο πέρασμα του χρόνου. Τα μέλη του Οδηγισμού αισθάνονται την ανάγκη να φέρουν σε επαφή τα παιδιά τους με το Σώμα καθώς θεωρούν πως έχει να τους προσφέρει πολλά για την μετέπειτα ζωή τους. Έτσι, η κάθε γενιά μεταδίδει τις αξίες και τα ιδεώδη του και ο Οδηγισμός εξακολουθεί να υφίσταται, καθώς οι συνεντευξιαζόμενοι ανήκουν στο Σώμα ‘μια ζωή’ και μάλιστα αφού πάντων να είναι ενεργά μέλη αφήνουν τους προγόνους να συνεχίσουν το έργο του Οδηγισμού. Τα μέλη του Οδηγισμού εντάχθηκαν στο Σώμα από πολύ μικρή ηλικία και συνεχίζουν μέχρι σήμερα. Για να καταφέρουν να γίνουν ενεργά Στελέχη εντάχθηκαν αρχικά σε όλους τους Κλάδους του Σώματος, έγιναν Στελέχη, δραστηριοποιήθηκαν με κάθε δυνατό τρόπο. Συμμετείχαν σε κατασκηνώσεις, εκδηλώσεις, εκπαιδεύσεις με σκοπό να προάγουν το κοινό καλό και να εκπροσωπήσουν τις αξίες που πρεσβεύει ο Οδηγισμός. Έτσι, τα μέλη του Οδηγισμού θεωρούν τον εαυτό τους πολύ τυχερό, όπως μας αναφέρουν, που τους δόθηκε αυτή η ευκαιρία στη ζωή τους.

Ακόμα, τα μέλη του Οδηγισμού μας μιλούν για τον τρόπο οργάνωσής του και τις βασικές αξίες από τις οποίες πλαισιώνεται. Ο Οδηγισμός για τα μέλη του είναι μία

οικογένεια, στον Οδηγισμό όλοι αντιμετωπίζονται ισότιμα, κανείς δε περιθωριοποιείται λόγω της καταγωγής, θρησκείας, φυλής ή κοινωνικής καταγωγής του. Ο Οδηγισμός αποδέχεται την πολιτιστική ταυτότητα των χωρών και των ανθρώπων. Έτσι, η μόνη προϋπόθεση ένταξης στο Σώμα είναι να σέβεται το αξιακό σύστημα του Οδηγισμού, καθώς και να πηγαίνει με τη θέληση σου.

Μία από τις αξίες που προάγει ο Οδηγισμός είναι η φιλία και η αγάπη για τον συνάνθρωπο. Τα μέλη μαθαίνουν να βοηθούν παντού και πάντοτε, να συνάπτουν φιλίες και να στηρίζονται μεταξύ τους. Ακόμα, ο Οδηγισμός βασίζεται στο παιδαγωγικό Οδηγικό πρόγραμμα και στους τρεις άξονες των αξιών που είναι η προσωπική ανάπτυξη των παιδιών, η κοινωνική προσφορά και η αγάπη και το ενδιαφέρον για τη φύση. Η φύση και το περιβάλλον αποτελούν βασικό κομμάτι στη ζωή των Οδηγών, καθώς από πολύ μικρή ηλικία οι Οδηγοί αγαπούν και προστατεύουν τη φύση και το περιβάλλον, φροντίζουν να το διατηρούν καθαρό. Μάλιστα, πολλές φορές διοργανώνονται διάφορες δράσεις καθαρισμού σε διάφορα σημεία της χώρας, νησιά, ακτές, χωριά.

Ακόμα, μαθαίνουν να προσφέρουν ανιδιοτελώς τη βοήθεια τους για το κοινό καλό, να σέβονται, να συνεργάζονται σε ομάδες και να θέτουν το κοινό καλό πάνω από τον εαυτό τους. Η αλληλεγγύη και η αλληλοβοήθεια χαρακτηρίζουν τους Οδηγούς, καθώς όλοι είναι μία οικογένεια. Μάλιστα, υπάρχει και το ρητό «δώσε χέρι» που δείχνει πως ο Οδηγός είναι πρόθυμος να προσφέρει τη βοήθειά του οποιαδήποτε στιγμή. Επιπλέον, γαλουχούνται με αξίες και πιστεύω ώστε να σέβονται τη διαφορετικότητα των άλλων ανθρώπων. Ο Οδηγισμός ήταν από τις απαρχές της ίδρυσης του πολυπολιτισμικός, στην οικογένεια του όλοι οι άνθρωποι είναι ίσοι ανεξαρτήτως φύλου, φυλής, εθνικότητας. Οι Οδηγοί, λοιπόν, εμπνέονται από ιδανικά και αξίες. Προσφέρουν ανιδιοτελώς βοήθεια στον συνάνθρωπο, δεν είναι εγωκεντρικοί, θέτουν το κοινωνικό καλό πάνω απ' όλα, μαθαίνουν να είναι ευρηματικοί και ευπροσάρμοστοι. Έτσι, συνάπτουν αληθινές και πραγματικές φιλίες, προστατεύουν και φροντίζουν το περιβάλλον. Οι Οδηγοί τις αξίες και τα πιστεύω τους τα υπόσχονται στο Νόμο και την Υπόσχεση που δίνουν για να ενταχθούν στο Σώμα.

Επιπλέον, οι συνεντευξιαζόμενοι Οδηγοί μας μίλησαν για τον τρόπο μεταφοράς αξιών. Βασικό μέσο για τη μεταφορά αξιών αποτελεί το παιχνίδι. Τα

παιδιά μέσα από το συνεργατικό και ομαδικό παιχνίδι, μαθαίνουν να συνεργάζονται, να ανταλλάσσουν απόψεις και ιδέες για τη διεκπεραίωση ενός έργου. Οι περισσότερες δραστηριότητες είναι οργανωμένες με το παιχνίδι, τα παιδιά μαθαίνουν με ευχάριστο και δημιουργικό τρόπο αξίες ζωής, παραδείγματος χάριν σε ένα παιχνίδι δεν έχει σημασία ποιος θα κερδίσει ή θα ηττηθεί, αλλά αντιθέτως ο τρόπος που θα αντιμετωπίσεις την κατάσταση. Ο τρόπος που θα μάθεις να αντιμετωπίζεις αυτή τη μικρή κατάσταση θα σε βοηθήσει να αντιμετωπίσεις και τις μεγαλύτερες καταστάσεις που θα προκύπτουν στη ζωή.

Ένας άλλος τρόπος μεταφοράς αξιών είναι από την ομαδική ζωή κατά τη διάρκεια της κατασκήνωσης και των εκδρομών που προωθείται η συνεργασία και το κοινό καλό τίθεται ως ιδεώδες. Τα παιδιά παίζοντας, τραγουδώντας και χορεύοντας μαθαίνουν. Λαμβάνουν αξίες με ευχάριστο τρόπο, να σημειώσουμε πως τα παιχνίδια είναι προσαρμοσμένα στην ηλικία των παιδιών, ώστε να γίνονται κατανοητές οι έννοιες. Μέσω αυτών των δραστηριοτήτων μεταδίδονται οι τρόποι συμπεριφοράς όπως είμαι ευγενικός, σέβομαι, δεν γκρινιάζω, προσαρμόζομαι στις συνθήκες, μαθαίνω να χάνω, προσφέρω τη βοήθεια μου. Ακόμα, μεταδίδονται οι αξίες όπως προσφέρω στο κοινωνικό σύνολο, αγαπώ και προστατεύω το περιβάλλον, βοηθάω τον συνάνθρωπο. Αυτές οι αξίες και τρόπος ζωής γίνονται βίωμα και μετατρέπονται σε τρόπο ζωής. Έτσι, έννοιες της φιλίας, του σεβασμού και της αγάπης για τη φύση έχουν ξεχωριστή θέση στη ζωή των Οδηγών. Θα λέγαμε, λοιπόν, πως τα παιδιά ενστερνίζονται τις αξίες του Οδηγισμού μέσω του μοναδικού τρόπου που μεταδίδονται.

Όσον αφορά τις διαφορές σχολείου οδηγισμού : Η ένταξη στον Οδηγισμό υπεισέρχεται από προσωπική επιλογή του παιδιού, ενώ στο σχολείο είναι υποχρεωτική η φοίτηση. Το υποχρεωτικό είναι συγκεκριμένο και ακολουθεί συγκεκριμένες μεθόδους, όπως χαρακτηριστικά αναφέρουν οι Οηγοί. Στο σχολείο ‘πρέπει να καθίσεις στο θρανίο’, ‘πρέπει να ακούσεις το δάσκαλο’, ‘πρέπει να αποκτήσεις κάποιες γνώσεις’, ‘πρέπει να διαβάσεις γιατί την επόμενη μέρα θα εξεταστείς’ και όλα αυτά ‘πρέπει’ να τα ξέρεις. Στον Οδηγισμό εν αντιθέσει τα παιδιά έχουν μία διαφορετικού είδους ελευθερία, στον Οδηγισμό δε μαθαίνουν μέσω του ‘πρέπει’ αλλά μέσω του παιχνιδιού και είναι πιο ελεύθερα – σε σύγκριση με το σχολείο. Να σημειώσουμε, βέβαια, πως στον Οδηγισμό υπάρχουν κανόνες και ιδεώδη στη βάση των οποίων λειτουργεί ο Κλάδος και τα μέλη του στηρίζονται σε αυτούς. Ο

Οδηγισμός παρέχει στα παιδιά την δυνατότητα να είναι πιο ελεύθερα, δημιουργικά, να καλλιεργούν τις δεξιότητες τους, να ενεργοποιούν τη φαντασία τους, να εκφράζονται ελεύθερα.

Ένα ακόμη στοιχείο που διαφοροποιεί το σχολείο από τον Οδηγισμό είναι πως στο Οδηγισμό δεν χρησιμοποιείται η λέξη κύριος – κυρία, τα παιδιά απευθύνονται στα Στελέχη με το μικρό τους όνομα, αυτό έχει ως αποτέλεσμα τα παιδιά να αισθάνονται πιο οικεία με τα Στελέχη και να δημιουργείται ένα ευνοϊκό και ήρεμο περιβάλλον μάθησης, ανάπτυξης και διάπλασης της προσωπικότητας των παιδιών. Επιπλέον, να σημειώσουμε πως τα Στελέχη προσφέρουν την εργασία τους εθελοντικά, αγαπούν αυτό που παρέχουν στα παιδιά, δεν απολαμβάνουν οφέλη. Σε αντίθεση με τους δασκάλους που λαμβάνουν έσοδα. Για τους Οδηγούς είναι προσφορά ενώ για τους δασκάλους επάγγελμα, συνεπώς αυτό το γεγονός αποτελεί κρίσιμο παράγοντα, καθώς διαφοροποιείται ο τρόπος που παρέχεται η γνώση στα παιδιά. Ο τρόπος διδασχής μεταξύ σχολείου και Οδηγισμού διαφέρει, γιατί ο Οδηγισμός πρεσβεύει ιδανικά, αξίες οι οποίες με αγώνα και πολύ προσπάθεια σταθεροποιήθηκαν και δημιουργήθηκαν. Το σχολείο και ο τρόπος οργάνωσης του -σε σύγκριση με τον τρόπο του Οδηγισμού- είναι δασκαλοκεντρικός, υπάρχει η απόσταση μεταξύ μαθητή και δασκάλου, στον Οδηγισμό αυτά τα όρια καταρρίπτονται και οι σχέσεις που αναπτύσσονται είναι διαφορετικές. Συνεπώς, το σχολείο με τον Οδηγισμό σημειώνουν καίριες διαφορές στον τρόπο επαφής τους με τα παιδιά, γεγονός που δημιουργεί διαφορές μεταξύ τους.

Επιπροσθέτως, όσον αφορά την αλλαγή των αξιών, ο Οδηγισμός δεν έχει υποστεί ουσιώδεις αλλαγές στο πέρασμα του χρόνου. Οι αξίες και τα ιδανικά του παραμένουν ακλόνητα. Ωστόσο, ο Οδηγισμός ακολουθεί τις συμβάσεις της εποχής καθώς η κοινωνία μεταβάλλεται και η τεχνολογία εξελίσσεται. Συμβαδίζει, λοιπόν, με τα τεκταινόμενα της εποχής, το κοινωνικό γίνεσθαι, χρησιμοποιεί την τεχνολογία για την καλύτερη ενημέρωση των μελών – χρήση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, facebook, twitter-. Οι αξίες, όπως, ο σεβασμός της διαφορετικότητας, η προσφορά για το κοινό καλό, ο σεβασμός των ατόμων με ειδικές ανάγκες, η προστασία του περιβάλλοντος παραμένουν σταθερές και αναλλοίωτες στο πέρασμα του χρόνου. Ο Οδηγισμός και οι αξίες δεν αλλοιώνονται στο πέρασμα του χρόνου, αντιθέτως ακολουθούν τις νόρμες της εποχής.

Ένα ακόμη σημαντικό στοιχείο του Οδηγισμού είναι η εμβέλεια του σε πολλές χώρες του κόσμου. Ο Οδηγισμός είναι μια παγκόσμια οργάνωση με Οδηγικά Κέντρα και μέλη σε πολλές πόλεις και χώρες του κόσμου. Μέλη του αποτελούν άνθρωποι προερχόμενοι από διάφορα πολυπολιτισμικά πλαίσια. Συγκεκριμένα, στο Τοπικό Τμήμα του Βόλου, δεν έχει ενταχθεί στο Σώμα κάποιο παιδί η Στέλεχος από διαφορετικό πολυπολιτισμικό περιβάλλον. Παρ' όλα αυτά τα παιδιά μαθαίνουν και επικοινωνούν με παιδιά του Οδηγισμού σε διάφορες χώρες του κόσμου, έτσι από πολύ μικρή ηλικία έρχονται σε επαφή με τη διαφορετικότητα με αποτέλεσμα να γίνεται αποδεκτή. Ο Οδηγισμός είναι ανοικτός για όλους τους ανθρώπους ανεξαιρέτως γλώσσας, θρησκείας, φυλής, φύλου, εθνικότητας, στο Σώμα δεν γίνονται διακρίσεις όπως χαρακτηριστικά αναφέρουν οι Οδηγοί 'είμαστε όλοι ίσοι, είμαστε όλοι αδέρφια'.

Ακόμα, τα μέλη του Οδηγισμού θεωρούν πολύ σημαντική την ύπαρξη του στην ελληνική κοινωνία. Θεωρούν ότι ο Οδηγισμός έχει διαμορφώσει την προσωπικότητα και τον χαρακτήρα των ανθρώπων διαφορετικά. Έχει προσφέρει στην κοινωνία μία διαφορετική όψη των γεγονότων καθώς και μία διαφορετική αντίληψη για την έννοια της ομαδικότητας και της συνεργασίας, της προσφοράς για το κοινωνικό καλό, της προστασίας και της αγάπης για το περιβάλλον. Ο Οδηγισμός έχει μεταβάλλει τα δεδομένα της κάθε εποχής που παρίσταται, με αποτέλεσμα οι άνθρωποι να διαμορφώνουν διαφορετικά τη συμπεριφορά και την προσωπικότητα τους.

Σημαντική στη ζωή των Οδηγών είναι η κατασκήνωση. Η κατασκήνωση, όπως αναφέρουν χαρακτηριστικά όλοι οι Οδηγοί αποτελεί το επιστέγασμα όλης της Οδηγικής χρονιάς. Τα παιδιά στην κατασκήνωση έχουν την ευκαιρία να εφαρμόσουν όλες τις γνώσεις που αποκόμισαν κατά τη διάρκεια της Οδηγικής χρονιάς. Έχουν τη δυνατότητα να παίξουν, να τραγουδήσουν, να δημιουργήσουν, να συνεργαστούν ομαδικά. Ωστόσο, απαραίτητα προϋπόθεση για μία 'καλή' κατασκήνωση αποτελεί μια πολύ καλά οργανωμένη κατασκήνωση από ικανά Στελέχη. Τα Στελέχη μας αναφέρουν χαρακτηριστικά πως η κατασκήνωση στα παιδιά τους προσφέρει δυνατές στιγμές και αξέχαστες εμπειρίες, μαθαίνουν να αυτονομούνται, να ανεξαρτητοποιούνται, απομακρύνονται για μία εβδομάδα από τον οικογενειακό κλοιό και διαπλάθουν την προσωπικότητα τους. Ακόμη, μας μιλούν και για τα οφέλη που λαμβάνουν οι ίδιοι, καθώς μία 'ωραία κατασκήνωση' έχει να δώσει και στους ίδιους

ευχάριστες αναμνήσεις, παρ' όλο το άγχος και την κούραση. Η κατασκήνωση είναι πολύ σημαντικό κομμάτι του Οδηγισμού και αποτελεί κομβικό σημείο της διαμόρφωσης της προσωπικότητας των παιδιών. Η παρουσία και η απουσία της κατασκήνωσης είναι αισθητή.

Κλείνοντας, τα στελέχη θεωρούν πολύ σημαντική την ύπαρξη του Οδηγισμού. Πιστεύουν ότι ο Οδηγισμός έχει διαπλάσσει την προσωπικότητα τους και τους έχει διαμορφώσει τον χαρακτήρα τους. Τα συναισθήματα ήταν ποικίλα σε αυτή την απάντηση καθώς ο κάθε Οδηγός απάντησε με μοναδικό και ξεχωριστό τρόπο. Ο Οδηγισμός έχει προσφέρει πάρα πολλά στα μέλη του, τα οποία θα τους συντροφεύουν για μια ζωή. Το ρητό των Οδηγών το δηλώνει «*Μια φορά Οδηγός, πάντα Οδηγός*». Μέσα από τον Οδηγισμό γίνομαι καλύτερος άνθρωπος, όπως ανέφερε ένας συνεντευξιαζόμενος «*Με έμαθε να είμαι καλός άνθρωπος!*».

5. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- © Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού, (2007). «Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού», Αθήνα: ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ- Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού.
- © Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού, 2010, «*Τοπικό Τμήμα Βόλου 1938-2008,70 χρόνια δράσης και προσφοράς*». Βόλος.
- © Νίκης Σαμαράς, (1996). «*Εξήντα αληθινές ιστορίες*», Εκδόσεις: ΩΡΕΣ
- © Λουκάς Γ. Χριστοφόρου και Γεώργιος Κοντόπουλος, (2004). «*Πανανθρώπινες Αξίες – Διεθνές Συνέδριο Πρακτικά, Πολιτιστική Ολυμπιάδα-Υπουργείο Πολιτισμού*».
- © Σώμα Ελλήνων Οδηγών, (2002). «*Αυτοδιοίκηση στους τρεις κλάδους*». Αθήνα
- © Σώμα Ελληνίδων Οδηγών, (2002). «*Οδηγισμός ένα δοκιμασμένο παιδαγωγικό σύστημα*». Αθήνα
- © Παπαιωάννου Α., Θεοδωράκης Ι., και Γούδας Μ., (2003). «*Για μία καλύτερη φυσική αγωγή*». (σελ.341-364). Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Χριστοδουλίδη.

Υπερσύνδεσμοι:

www.waggs.org

<https://www.waggs.org/en/our-world/europe-region/member-organizations/Greece/>

www.google.gr (eikonografiko uliko – s.e.o – waggs)

http://users.sch.gr/ikomninou/CV_Ioanna_Komninou.pdf

www.seo.gr

<https://anthologio.wordpress.com/2011/06/03/%CE%AD-%CF%8E-%CE%AF/>

Άρθρα:

- © Lourdes, R., (X.X).Values Education for Human Solidarity. Philippines: Asia-Pacific Network for International Education and Values Education.

- © Christophorou L, (2004). Universal Values: International Symposium Proceedings: In Connection With the 2004 Olympics. Athens: Academy of Athens.
- © Κομνηνού, Ι. (...). Η διδασκαλία των αξιών στην εκπαίδευση στο πλαίσιο των Ευρωπαϊκών εκπαιδευτικών προγραμμάτων.
- © Κομνηνού, Ι. (2014). Η διδασκαλία των αξιών στην εκπαίδευση (πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια) στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών εκπαιδευτικών προγραμμάτων,
- © Zajda, J. (2014). Values Education In D. Phillips, *Encyclopedia of Education Theory and Philosophy*.